

ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
กรกฎาคม 2560

ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม

ปริญญานิพนธ์
ของ
ณิชาดา ภูชิตานุรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม

บทคัดย่อ
ของ
ณัชยาดา ภูชิตานุรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
กรกฎาคม 2560

ณิษยาดา ภูษิตานุกัรช์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญานิพนธ์: อาจารย์ ดร.พรใจ ลีทองอิน. อาจารย์ ดร.จิตติมา เจือไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนกุฏิวิทยาลย์ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 37 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One group pretest – posttest design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย และการทดสอบค่าที (t-test for dependent samples)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้น ครูควรให้ คำแนะนำและประเมินผู้เรียนในทุกกระบวนการตลอดเวลา เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการ เรียนรู้ คอยกระตุ้น และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนแต่ละกลุ่มตามความสามารถและความถนัดที่แตกต่าง กัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่

THE EFFECT OF SOCIAL STUDIES PROJECT – BASED LEARNING
FOR ENHANCE OF TEAMWORK SKILLS.

AN ABSTRACT

BY

NIDCHAYADA PHUCHITANURAK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Educational Science and Learning Management
at Srinakharinwirot University

August 2017

Nidchayada Phuchitanurak. (2017). *The Effect of Social Studies Project – Based Learning for Enhance of Teamwork Skills*. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor Committee: Dr. Pornjai Leetongin, Dr.Jittima Juathai.

The purposes of the research are to compare the teamwork skills of the students. They have been studying a Social Studies Project – Based Learning. The samples used in this research were thirty-seven of Mattayomsuksa five students, class seven at Phuketwittayalai school during the second semester of the 2016 academic year. The samples were selected by the Cluster Random Sampling method. A One group pre-test and post-test design was in the study. The research instruments consisted of a lesson plan for a Social Studies Project – Based Learning in terms of local wisdom and culture and a Teamwork Skills test. The data analysis was in terms of mean, standard deviation, mean difference and a dependent t-test.

The research results showed that the students have been studying with a Social Studies Project – Based Learning for the Enhancement of Teamwork Skills was significantly higher than the pre-test level of .05. Therefore, to enhance the teamwork skills of the learners, the instructors should provide the proper advice and also assess the learners in all processes all the times so that their learning management can be efficiently facilitated. In addition, the instructors should encourage and solve the problems of each group of the learners based on their capability and proficiency. Doing so, the learners' working potential will be further successfully promoted and developed.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม
ของ
ณิชยาดา ภูชิตานุรักษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.พรใจ ลีทองอิน)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สุจิตรา ภัคดีสงคราม)

.....ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.จิตติมา เจือไทย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรใจ ลีทองอิน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิตติมา เจือไทย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วรวุฒิ สุภาพ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.พรใจ ลีทองอิน , อาจารย์ ดร.จิตติมา เจือไทย , ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำ แก้ไขและปรับปรุงปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ ผู้วิจัยระลึกถึงความกรุณาและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุจิตรา ภักดีสงคราม ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาเป็นประธานในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี เกิดธรรม , อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์ , อาจารย์อชิระ อุตมาน , อาจารย์วัลลภา อินทรงค์ และคุณครูพิบูล แสงวันลอย ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย รัตนโรจน์สกุล , อาจารย์ ดร.วรวิมล สุภาพ และอาจารย์ ดร.เกศินี ครุณาสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้(สังคมศึกษา) ที่ได้ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบคุณบุคลากรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนภูเก็ดวิทยาลัย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณา ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาของการเรียนและการทำปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในน้ำใจของทุกท่านเสมอ และขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนภูเก็ดวิทยาลัย์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้(สังคมศึกษา) รุ่นที่ 1 ทุกคน, พี่ธีรชษฐ์ สนวนุช, พันโทศรวิทย์ พรหมนั่ม ที่ได้ให้การช่วยเหลือ ช่วยเหลือให้กำลังใจ เป็นแรงผลักดันกันและกันในการเรียนและการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงประสบความสำเร็จกันทุกคน ขอขอบคุณในมิตรภาพและน้ำใจที่มีให้กันเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา คุณป้า และครอบครัวที่ได้สนับสนุนทุนการศึกษา เป็นที่ปรึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา คุณประโยชน์ที่เกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศมอบแด่บุพการีทุกท่าน รวมถึงมารดาของผู้วิจัยที่ได้ล่วงลับไปแล้ว ผู้วิจัยระลึกถึงความรัก ความกรุณา ความเมตตา ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาโดยตลอด

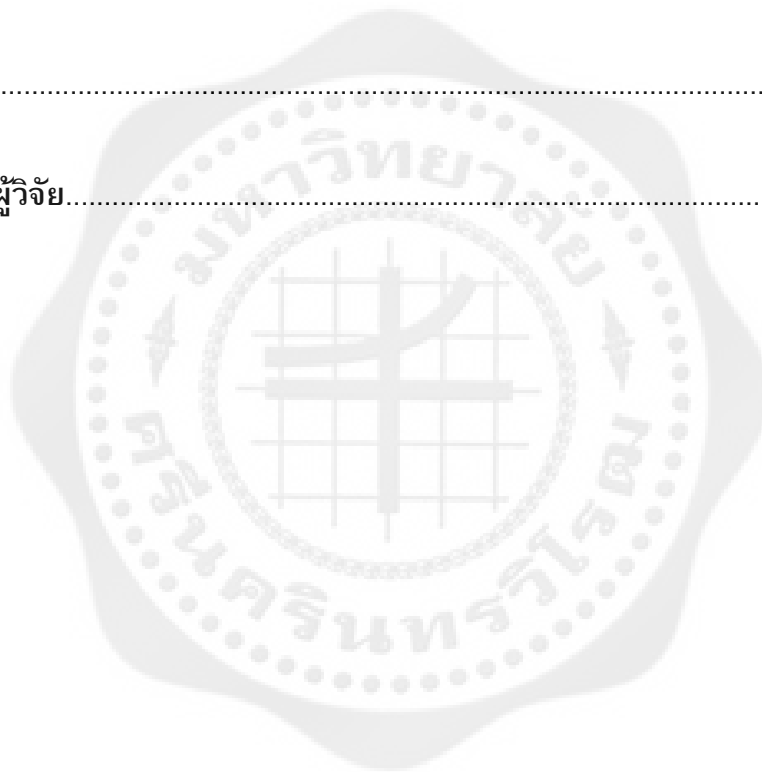
ณิชาดา ภูชิตานุกัษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กับวัฒนธรรมและ	9
ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมจำแนกรายข้อ ก่อนและหลังการ	39
จัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน.....	
การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมจำแนกรายด้าน ก่อนและหลังการ	45
จัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน.....	
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปลผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปลผลการวิจัย.....	47
อภิปรายผล.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	57
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการทำโครงการ.....	14
2 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการทำงานเป็นทีม.....	25
3 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น จำแนกตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้.....	34
4 ตัวอย่างแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม.....	35
5 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีเป้าหมายร่วมกันของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ.....	39
6 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการติดต่อสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายข้อ.....	41
7 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการร่วมมือกันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายข้อ.....	42
8 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการตัดสินใจร่วมกันของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ.....	43
9 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกันของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ.....	44
10 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมรายด้าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน.....	45
11 ผลของทดสอบสมมติฐาน.....	45
12 ผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้.....	93
13 แสดงผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม...	94
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม.....	99
15 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม.....	101

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ตัวอย่างโครงการที่บูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กดี เด็กเก่ง เด็กมีสุข เป็นลักษณะของเด็กไทยที่ชาติต้องการ เมื่อเจริญเติบโตเป็นเยาวชน คนไทยก็จะเติบโตด้วยความเป็นคนเก่งคิด เก่งงาน เก่งเรียน อันเป็นกำลังของชาติ ในปัจจุบันประเทศได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ วิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมบริบทรอบตัว เป็นยุคที่ต้องสามารถสร้างเด็กไทยให้ยืนอยู่ในเวทีบ้านเรา และเวทีโลกได้อย่างมีความสุข (พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข 2559: 1) ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างเด็กไทยให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของโลก ทั้งครูและเด็กจึงต้องมีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ไปพร้อมๆกัน ซึ่งวิจารณ์ พานิช (2555: 18-19) ได้กล่าวถึงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21” ที่ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้คือ 3R × 7C ซึ่ง 3R ได้แก่ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetics) และ 7C ได้แก่ ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking; & problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity; & innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork; & leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information; & media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing; & ICT literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career; & learning skills)

ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญของศตวรรษที่ 21 เนื่องจากความรู้ความสามารถของคนเราแตกต่างกัน บางคนอาจถนัดในบางเรื่องและอ่อนในบางเรื่อง ด้วยเหตุนี้ การทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญในทุกหน่วยงาน การทำงานเป็นทีมกลายมาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงาน การทำงานเป็นทีมมีบทบาทสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี (วรภรณ์ ตระกูลสถิตย์ 2549: 2) ความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับวิภาพร มาพบสุข (2543: 314) ที่ได้ให้ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า การทำงานเป็นทีมทำให้เกิดความสามัคคีและความไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกในทีม ช่วยเหลือกันในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน การทำงานเป็นทีมจะก่อให้เกิดงานเล็กๆไปสู่งานใหญ่ และงานใหญ่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สมาชิกทุกคนมีโอกาสปรึกษาหารือกันเพื่อสร้างมาตรฐานของงาน ในขณะเดียวกันสมาชิกสามารถพัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กับการประสบความสำเร็จและ

ความก้าวหน้าของทีมงาน มาตรฐานการทำงานที่ดีของทีมงานหนึ่งในองค์กร จะมีผลต่อการกำหนดมาตรฐานแก่ทีมงานอื่นๆ ในองค์กรเดียวกัน ซึ่งส่งผลต่อมาตรฐานการทำงานขององค์กรในภาพรวมด้วย ทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้า มีบรรยากาศการทำงานที่ดี สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์ มีความรักใคร่ชอบพอกัน ปราศจากความขัดแย้งในการทำงาน สมาชิกทุกคนรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในแง่ประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม

ถึงแม้ว่าทักษะการทำงานเป็นทีมจะเป็นสมรรถนะที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการทำงาน แต่จากการศึกษาของยงยุทธ เกษสาคร (2551: 191-192) พบว่า มีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การทำงานเป็นทีมไม่ประสบความสำเร็จ เช่น การพูดจาและตกลงกันไม่ชัดเจน การปกปิดความผิดพลาดที่เกิดจากการทำงานและหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญกับปัญหา การแข่งขันชิงดีกันระหว่างสมาชิก การไม่ได้หารือให้สมาชิกเกิดความรู้สึกผูกพันกับมติของที่ประชุมอย่างแท้จริง การขาดการประเมินผลการทำงานของทีม และการขาดความสัมพันธ์อันดีกับทีมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของพวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2557: ออนไลน์) ซึ่งพบว่า ความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพ การขาดความรู้สึกมีส่วนร่วมในทีม การปิดบังไม่สื่อสารแลกเปลี่ยนกัน การขาดการวินิจฉัยในทีมงาน การขาดการกระจายข่าวสารสู่ระดับล่าง ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานเป็นทีมและส่งผลต่อความสำเร็จของการทำงาน และในฐานะที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย ผู้วิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มหรือโครงการ นักเรียนยังขาดทักษะการทำงานเป็นทีม เนื่องจากไม่ได้มีการตั้งเป้าหมายและวางแผนในการทำงานร่วมกัน ขาดการวางแผนและไม่ได้มีการประชุมหารือในการทำงาน ผลักภาระงานให้กับสมาชิกคนอื่นๆ ทำงานแบบแยกส่วนต่างคนต่างทำงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายแล้วนั่งดูตายป่ล่อยให้สมาชิกในทีมทำงานโดยขาดการระดมความคิด ทั้งที่การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมสามารถดำเนินการได้โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะสามารถเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมได้ โดยออกแบบให้ผู้เรียนทำโครงงานแบบกลุ่มทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและพัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จึงสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 24 วรรค 3 ว่า จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง วรรค 4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และวรรค 6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ เป็นไปตามธรรมชาติ ความถนัด และความสนใจ การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการฝึกทักษะ โดยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการฝึกทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆ เป็นการเรียนรู้ตลอดเวลาทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถทำให้นักเรียนได้รู้จักการศึกษา ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นความรู้ที่ติดตัวที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ (บุญเลี้ยง ทุมทอง.2550: 70-71) สอดคล้องกับ ลัดดา ศิลาน้อย (2547: 28) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ กำหนดเรื่องที่จะศึกษาด้วยตนเองในเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงหรือสภาพปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรับรู้ด้วยตนเอง นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างอิสระ เน้นความคิดที่ลึกซึ้ง เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ได้ใช้ทักษะที่มีในการปฏิบัติงานตามความต้องการและความสนใจ ทั้งทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการนำเสนอ เป็นต้น ดังนั้น กิจกรรมที่นำมาสัมพันธ์เกี่ยวข้อง เช่น การสังเกต การสำรวจ การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูล การทดลอง การสรุป การอภิปราย การวางแผน การวิเคราะห์ การนำเสนอ การเขียนแผนผังแผนภูมิ แผนพับ โปสเตอร์ การออกแบบ จากกิจกรรมที่หลากหลายเหล่านี้ จะเป็นการดึงความรู้ ความชำนาญของผู้เรียนแต่ละคนให้ได้แสดงจุดเด่นของตนเองตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และยังสอดคล้องกับ ลัดดา ภูเกียรติ (2544: 19) ได้ให้ความหมายของโครงงานไว้ว่า กิจกรรมโครงงานเป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยการ บูรณาการสาระความรู้ต่างๆ ที่อยากรู้ให้เอื้อต่อกัน หรือร่วมกันสร้างเสริมความคิด ความเข้าใจ ความตระหนัก ทั้งด้านสาระและคุณค่าต่างๆ ให้กับผู้เรียนโดยอาศัยทักษะทางปัญญา หลากๆ ด้าน ทั้งที่เป็นทักษะขั้นการแสวงหาความรู้และทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในการคิดอย่างสร้างสรรค์และมีวิจารณญาณ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการใช้ชีวิต เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันคนอื่นได้ จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมโดยผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน ผ่านการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการทำงานเป็นทีมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนุกเก็ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนุกเก็ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 14 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 551 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวน 37 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนุกเก็ตวิทยาลัย จำนวน 14 ห้องเรียน

4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยใน ปีการศึกษา 2559 และใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน ในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยในคาบแรกก่อนเริ่มการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยวัดทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Pre-test) และเมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในคาบสุดท้าย ผู้วิจัยวัดทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Post-test)

4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหารายวิชาประวัติศาสตร์ (ส32104) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาให้คงอยู่คู่กับสังคมไทยสืบไป

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

4.4.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการทำงานเป็นทีม

นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเอง โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในเรื่องวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎีของนักวิชาการ ดังนี้

5.1.1 ขั้นเลือกตามความสนใจ ผู้เรียนต้องคิดและเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจในการทำโครงงานเอง โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นความคิดหรือแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจ

5.1.2 ขั้นนำไปสู่การวางแผน ผู้เรียนวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เลือกไว้ กำหนดขั้นตอนการทำโครงงาน ดังนี้

- 1) ชื่อโครงงาน
- 2) ชื่อผู้ทำโครงงาน
- 3) ชื่อที่ปรึกษาโครงงาน
- 4) ที่มาและความสำคัญของโครงงาน
- 5) วัตถุประสงค์ของโครงงาน
- 6) วิธีการดำเนินงาน
- 7) แผนการปฏิบัติงาน
- 8) ผลที่คาดว่าจะได้รับการทำโครงงาน

5.1.3 ขั้นมุ่งมั่นดำเนินการ ผู้เรียนดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้สอนมีหน้าที่ให้การดูแล แนะนำ และอำนวยความสะดวก

5.1.4 ขั้นเขียนรายงานนำเสนอ และอภิปรายผล ผู้เรียนเรียบเรียงความรู้ที่ได้จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เขียนรายงานสรุปผลการทำโครงงานเป็นรูปเล่ม ตามหัวข้อดังนี้

- 1) ชื่อโครงงาน
- 2) ชื่อผู้ทำโครงงาน
- 3) ชื่อที่ปรึกษาโครงงาน
- 4) ที่มาและความสำคัญของโครงงาน
- 5) วัตถุประสงค์ของโครงงาน
- 6) วิธีการดำเนินงาน (ใส่ภาพประกอบ)
- 7) สรุปผลการดำเนินงาน
- 8) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำโครงงาน

5.2 ทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ การไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ซึ่ง แต่ละด้านผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎี ดังนี้

5.2.1 การมีเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อผลสำเร็จของงานที่จะเกิดขึ้นโดยที่สมาชิกแต่ละคนเข้าใจเป้าหมายของทีม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ข้อตกลงในการทำงาน และมีการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน

5.2.2 การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารที่ช่วยให้สมาชิกในทีมมีความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน โดยสร้างช่องทางติดต่อสื่อสารเพื่อความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงาน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับคำแนะนำและความคิดเห็นของสมาชิกในทีม

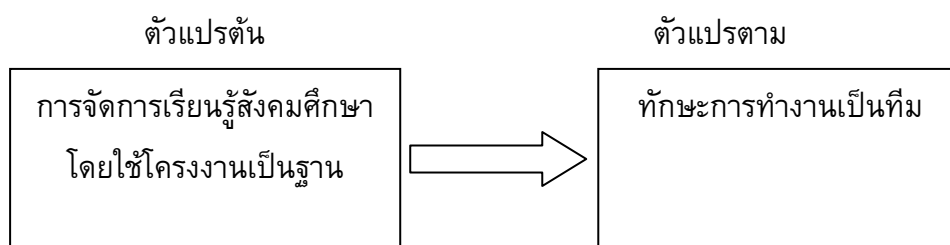
5.2.3 การร่วมมือกัน หมายถึง การสนับสนุนให้การทำงานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จโดยสมาชิกในทีมต้องร่วมกันสนับสนุน ส่งเสริมการทำงานของทีม ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความเชี่ยวชาญของแต่ละคน

5.2.4 การตัดสินใจร่วมกัน หมายถึง การทำงานของทีมที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยสมาชิกในทีมต้องยอมรับข้อตกลง และมติของทีม สมาชิกในทีมสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนและประกอบการตัดสินใจได้ แต่ต้องยึดมติของทีมเป็นที่สิ้นสุด

5.2.5 การมีผลประโยชน์ร่วมกัน หมายถึง สมาชิกของทีมได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน โดยผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากการทำงาน คือ ความสำเร็จของงาน ความพึงพอใจในผลงาน ความภาคภูมิใจในผลงาน ที่มีคุณค่าที่เกิดจากการร่วมกันทำงานของทีม

5.3 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนภูเก็ทวิทยาลัย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 37 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติโดยการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายและหลักการเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย ให้ผู้เรียนรู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาได้ยึดหลักให้การศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น การจัดการศึกษานั้นต้องคำนึงถึงผู้เรียนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา 24 โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เนื่องจากในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้เรียนต้องคิดและเลือกหัวข้อเรื่องที่สนใจในการทำโครงงานด้วยตัวผู้เรียนเอง วางแผนกำหนด แนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอน ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และจัดระบบความรู้ที่ได้มานำเสนอ

ในส่วนของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องราวที่สนใจตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การแก้ปัญหา ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองได้ จึงสอดคล้องตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานกับวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ประชาชนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ กระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีโครงสร้างด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีสุขภาพที่ดี มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล คำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตาม สภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก ได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ดังนี้ 1) สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรมและ จริยธรรม 2) สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต 3) สาระการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ 4) สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ 5) สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ เป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้เรียนได้เข้าใจความเป็นมาของ ชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย และวางแผน กำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์ ช่วงชั้น ม.4-6 ซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย โดยได้ระบุไว้ในคุณภาพ ผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระบุว่า ผู้เรียนต้องมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจ ในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทยยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนอกจากนั้นคำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ยังกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา ไทยและวัฒนธรรมไทยซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางสังคม ความคิดความเชื่อ และความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งอิทธิพลของ วัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทย วิถีชีวิตของคนไทยสมัยต่างๆ การสืบทอดและ การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยวิเคราะห์แนวทางและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยและบุคคลที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทยที่มีผลต่อ สังคมไทยในปัจจุบัน

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกเก็บ เป็นเรื่องของวิถีชีวิตหรือการดำรงชีวิตมนุษย์ ใน การศึกษาวัฒนธรรมของชาวภูเก็ตโดยจะแยกเป็น 2 เรื่อง คือ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุและ วัฒนธรรมทางด้านจิตใจ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เป็นสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตช่วยให้ คนกินดีอยู่ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน ยารักษาโรค รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ เป็น ต้น วัฒนธรรมทางด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญญาเจริญ งอกงามเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความรู้สึกนึกคิด เช่น ศิลธรรม จรรยา มารยาท ค่านิยม ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น (ฤดี ภูมิภูถาวร 2535: 80)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำวิจัยในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื้อหาที่ผู้วิจัยทำการวิจัย คือ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ผู้เรียนเลือกศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผู้เรียน สนใจ โดยใช้ตัวชี้วัดที่ ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย เนื่องจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถือเป็นบริบทหนึ่งของ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ ผู้เรียนต้องวางแผนกำหนดแนวทางและดำเนินงานโครงงานด้วยตนเอง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

3.1 ความหมายของโครงงาน

ความหมายของโครงงานได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วรารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2551: 4) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นการ เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาเต็มขีดความสามารถที่มีอยู่อย่าง แท้จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วย ตัวเองได้ ปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ในที่สุด

ทิสนา แหมมณี (2553: 139) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็น ฐาน คือ การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงงานที่ตน สนใจ โดยร่วมกันสำรวจ สังเกต และกำหนดเรื่องที่ตนสนใจ วางแผนในการทำโครงการร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้เท่าที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบหรือ สิ่งประดิษฐ์ใหม่แล้วจึงเขียนรายงานและนำเสนอต่อสาธารณชน เก็บข้อมูล แล้วนำผลงานและ ประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดค้น และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจาก ประสบการณ์ทั้งหมด

พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข (2559: 32) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการ เรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project – Based Learning) ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ในการทำโครงงานด้วยการใช้วิธีสอนแบบโครงงานเป็นหลักในขณะเดียวกันสามารถใช้วิธีสอน อื่นๆ ร่วมด้วยตามความเหมาะสมของผู้เรียนและบริบทต่างๆ ในการทำโครงงานผู้เรียนจะพบปัญหา

ได้ตลอดเวลาการเรียนรู้ จึงเป็นวงจรการเรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่องหรือเรื่อย ๆ โดยไม่มีสิ้นสุดหรือกล่าวว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เฉลิม มลิลลา นิติเชตต์ปรีชา (2559: 182) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอนแบบโครงการ หมายถึง การที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปของโครงการ (project) โดยเนื้อหา และเป็นความสนใจหรือต้องการกระทำ เนื่องจากคาดว่าจะได้ประโยชน์ได้รู้คุณค่าหรือเข้าถึงข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ อย่างลึกซึ้ง ในขณะที่เดียวกันก็เท่ากับเป็นการฝึกผู้เรียนให้ได้มีการเรียนรู้ด้วยการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการลดความเบื่อหน่าย หรือเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนที่จำเจจากการบรรยาย หรือการใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์เข้าช่วยเป็นครั้งคราว

จากความหมายของโครงการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เลือกทำโครงการในเรื่องหรือหัวข้อที่สนใจ วางแผน ศึกษาข้อมูล ลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์ รู้คุณค่า และเข้าถึงข้อเท็จจริงในเรื่องที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง

3.2 ขั้นตอนของโครงการ

นักวิชาการหลายท่านเสนอขั้นตอนของการทำโครงการ ดังนี้

กรมวิชาการ (2544: 30-31) บรรณานุกรม และ เฉลิม มลิลลา นิติเชตต์ปรีชา (2559: 183) ได้อธิบายขั้นตอนของการทำโครงการไว้ 4 ขั้นตอน สอดคล้องกัน ดังนี้

1) คิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา หรือ ขั้นเสนอแนะ (proposing) คือ นักเรียนเป็นผู้กำหนดปัญหา แนวคิดและวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาตามความสนใจความอยากรู้ของตนเอง หรือผู้สอนควรผู้เสนอแนวความคิดหรือแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนพิจารณาตัดสินใจเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงการ

2 วางแผนในการทำโครงการ หรือ ขั้นวางแผน (planning) คือ การกำหนดแบบหรือแนวทางเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของโครงการ นักเรียนจะต้องวางแผนการทำงานในทุกขั้นตอน ซึ่งประกอบได้ด้วย การกำหนดปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผนรวบรวมข้อมูลและค้นคว้า กำหนดวิธีการดำเนินงาน โดยมีผู้สอนคอยให้การแนะนำหรือช่วยเหลือ

3) ลงมือทำโครงการ หรือ ขั้นดำเนินการ (executing) เป็นขั้นของการดำเนินการตามแผนที่ผู้สอนและผู้เรียนได้กำหนดไว้ในขั้นนี้หากมีปัญหากเกิดขึ้นในการทำงานผู้เรียนสามารถขอคำแนะนำจากผู้สอนได้

4) การเขียนรายงาน หรือ ขั้นประเมินผล (evaluating) ผู้เรียนเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าให้ผู้อื่นเข้าใจถึงปัญหา วิธีการ และผลสรุปที่ได้ ว่าโครงการได้บรรลุตามความมุ่งหมายหรือได้ผลอย่างไร เพื่อเป็นการสรุปผลที่ได้ชี้ข้อบกพร่อง ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

บุญเลี้ยง ทูมทอง (2550: 88-90) ได้เสนอขั้นตอนของโครงการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การคิดและการเลือกหัวเรื่อง ผู้เรียนจะต้องคิดและเลือกหัวเรื่องของโครงการด้วยตนเอง หัวเรื่องของโครงการจะได้มาจากปัญหา คำถาม หรือความอยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆของ

นักเรียนเอง หัวเรื่องของโครงการควรเฉพาะเจาะจงและชัดเจนการกำหนดหัวเรื่องโครงการนั้น ควร มีแหล่งที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและสนใจ

2) การวางแผนการทำโครงการ รวมทั้งการเขียนเค้าโครงของโครงการที่ต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินการทำโครงการเป็นไปอย่างรัดกุม รอบคอบตามลำดับขั้นตอน แล้วเสนอต่อครูที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

3) การดำเนินงาน เป็นขั้นลงมือปฏิบัติตามที่ระบุไว้ เตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ให้พร้อม ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ประหยัด และปลอดภัยในการทำงาน บันทึกข้อมูลต่างๆ ผลที่เกิดขึ้น ปัญหา และข้อคิดเห็นให้เป็นระเบียบและครบถ้วน

4) การเขียนรายงาน เป็นวิธีการสื่อความหมายวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจ แนวคิดและวิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ข้อสรุปและข้อแนะนำต่างๆเกี่ยวกับโครงการ การเขียนรายงานโครงการควรใช้ภาษาที่อ่านง่าย ชัดเจน ครอบคลุมประเด็นสำคัญทั้งหมดของโครงการ

5) การนำเสนอโครงการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการทำให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจถึงผลงานนั้น มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ประเภทของโครงการ เนื้อหาเวลา และระดับของนักเรียน อาจมีการจัดแสดงและอธิบายด้วยคำพูด การบรรยาย การใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อสำคัญคือพยายามนำเสนอผลงานให้ดึงดูดความสนใจของผู้ชมมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ความถูกต้องของเนื้อหา

นอกจากนี้ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2554: 5-8) ได้เสนอขั้นตอนของโครงการไว้ 6 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ วิณา ประชากุล และ ประสาท เนืองเฉลิม (2554: 172-173) ดังนี้

1) เลือกเรื่องที่สนใจ หรือ การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง ผู้เรียนต้องเลือกศึกษาเรื่องที่สนใจ โดยผู้สอนจะต้องเป็นผู้กระตุ้นหรือจัดกิจกรรมเร้าให้ผู้เรียนคิดเรื่องที่จะทำ หรืออาจจะตั้งต้นด้วยคำถามว่าจะศึกษาอะไร ทำไมต้องศึกษา เพื่อที่จะได้นำมาเป็นตัวกำหนดหัวข้อโครงการ

2) เตรียมไปหาแหล่งเรียนรู้ หรือ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนชี้แนะแหล่งความรู้ต่างๆ หรือข้อมูลรายละเอียดจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนจะต้องได้รับรู้ว่ามีแหล่งความรู้ใดบ้างเพื่อที่จะได้มองเห็นช่องทางที่จะใช้แหล่งความรู้นั้นๆ และสามารถกำหนดแนวทางได้ว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร เพื่ออะไร

3) เข้าสู่การวางแผน หรือ การเขียนเค้าโครงดำเนินงาน ผู้เรียนกำหนดแนวทางกว้างๆ จะได้นำแนวทางมาวางแผนการทำงานว่าจะได้ทำอะไรก่อนหลัง โดยกำหนดขั้นตอนการทำโครงการเป็นหัวข้อต่างๆ เช่น ชื่อโครงการ ชื่อผู้จัดทำโครงการ ชื่อที่ปรึกษาโครงการ ระยะเวลาดำเนินงาน เหตุผลที่จัดทำโครงการ วัตถุประสงค์ของการจัดทำ ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลที่คาดว่าจะได้รับ และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4) ทำตามขั้นตอนอย่างสนุกสนาน หรือ การปฏิบัติโครงการ ผู้เรียนดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ โดยอยู่ในความดูแลและแนะนำของผู้สอน ลงมือปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ จดบันทึกข้อมูลต่างๆไว้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนโดยการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

5) เขียนรายงานอย่างมั่นใจ หรือ การเขียนรายงาน เป็นการสรุปรายงานผลจากการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงแนวคิด วิธีการดำเนินงาน และผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน ตลอดจนข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับโครงการ

6) นำเสนองานได้เหมาะสม หรือ การแสดงผลงานและประเมินผลโครงการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการเพื่อนำผลของการดำเนินงานทั้งหมดมานำเสนอให้ผู้อื่นได้รับทราบ ซึ่งการนำเสนอสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดง การบรรยาย การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ การจัดทำสื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการทำโครงการผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดโดยพิจารณาจากขั้นตอนที่นักวิชาการทุกท่านใช้ ส่วนขั้นที่นักวิชาการบางท่านใช้ คือ ขั้นเตรียมไปแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้รวมขั้นไปไว้ในกิจกรรมขั้นวางแผนการทำงาน ส่วนขั้นเขียนรายงาน และขั้นนำเสนอ/แสดงผลงาน ผู้วิจัยได้ยุบรวมไว้เป็นขั้นเดียวกันคือ ขั้นเขียนรายงานและนำเสนอ ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการทำโครงการ

ขั้นตอนของโครงการ ผู้วิจัย	ขั้นเลือกปัญหา	ขั้นเตรียมไปหาแหล่งเรียนรู้	ขั้นวางแผนการทำงาน	ขั้นดำเนินงาน	ขั้นเขียนรายงาน	ขั้นนำเสนอ / แสดงผลงาน
เฉลิม มลิตา นิตเขตต์ปรีชา	✓		✓	✓	✓	
กรมวิชาการ	✓		✓	✓	✓	
บุญเลี้ยง ทุมทอง	✓		✓	✓	✓	✓
สุนันทา สุนทรประเสริฐ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วีณา ประชาอุกุล และ ประสาท เนืองเฉลิม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ขั้นตอนที่ผู้วิจัยเลือก	✓		✓	✓		✓

โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการทำโครงการในงานวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1) ขั้นเลือกตามความสนใจ ผู้เรียนต้องคิดและเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจในการทำโครงการ โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นความคิดหรือแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่คุณเรียนสนใจ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจ

2) ชี้นำไปสู่การวางแผน ผู้เรียนวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เลือกไว้ กำหนดขั้นตอนการทำโครงการโดยการวางแผนดำเนินงานไว้ ดังนี้

- 2.1 ชื่อโครงการ
- 2.2 ชื่อผู้ทำโครงการ
- 2.3 ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 2.4 ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 2.5 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 2.6 วิธีการดำเนินงาน
- 2.7 แผนการปฏิบัติงาน
- 2.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับการทำโครงการ

3) ชี้นำมุ่งมั่นดำเนินการ ผู้เรียนดำเนินการปฏิบัติเค้าโครงการดำเนินงานที่ได้วางไว้ทุกขั้นตอน ผู้สอนมีหน้าที่ให้การดูแล แนะนำ และอำนวยความสะดวก

4) ชี้นำเขียนรายงานและนำเสนอ ผู้เรียนเรียบเรียงความรู้ที่ได้จากการไปแหล่งเรียนรู้ เขียนรายงานสรุปผลการทำโครงการเพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการดำเนินงาน โดยสรุปเป็นรูปเล่ม ตามหัวข้อดังนี้

- 4.1 ชื่อโครงการ
- 4.2 ชื่อผู้ทำโครงการ
- 4.3 ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 4.4 ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 4.5 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 4.6 วิธีการดำเนินงาน (ใส่ภาพประกอบ)
- 4.7 สรุปผลการดำเนินงาน
- 4.8 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำโครงการ

จากนั้นจึงให้ผู้เรียนนำเสนอโครงการโดยการแสดงผลงาน ซึ่งสามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบตามความคิดสร้างสรรค์และความถนัดของผู้เรียน

3.3 การประเมินผลโครงการ

การทำโครงการจะต้องมีการประเมินผลเพื่อดูความก้าวหน้าและประเมินผลสำเร็จของโครงการ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายขั้นตอนของการวัดและประเมินผลโครงการไว้ ดังนี้

กิตติชัย สุราสิโนบล (2546: 18-19) ได้กล่าวว่า การประเมินผลโครงการจึงต้องวัดให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวัด โดยให้ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ อาจใช้เกณฑ์ใหญ่ ๆ 3 เกณฑ์ อันได้แก่ การวางแผนการทำงาน กระบวนการทำงาน ความสำเร็จของโครงการ โดยกำหนดสัดส่วนของคะแนนตามความเหมาะสม

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2546: 218) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ นอกจากการประเมินกระบวนการทำโครงการแล้ว ต้องประเมินผลสำเร็จของโครงการควบคู่กันไปด้วยโดยใช้การประเมินผลตามทฤษฎีเชิงระบบ ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ระยะ คือ

- 1) Input คือ การประเมินก่อนทำโครงการ
- 2) Process คือ การประเมินขณะทำโครงการ
- 3) Output หรือ Product คือ การประเมินผลสำเร็จของโครงการ

สุพิน ดิษฐสกุล (2543: 54) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สะท้อนสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติขณะที่มีการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องเป็นการประเมินตามสภาพจริง และมีการประเมินที่หลากหลาย สิ่งที่ต้องประเมินได้แก่

- 1) กระบวนการทำงาน (Process)
- 2) ผลผลิตในขั้นสุดท้าย (Product)
- 3) การนำเสนองาน (Performance Task)

การประเมินผลโครงการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เห็นพัฒนาการของการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินโครงการเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินผลโครงการ จะทำ 3 ระยะ คือ ระยะวางแผนการทำโครงการ ระหว่างการทำโครงการ และการประเมินผลความสำเร็จของโครงการโดยการประเมินตามสภาพจริง

3.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ได้มีนักวิชาการให้ความเห็น ดังนี้ ชาติรี เกิดธรรม (2547: 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการไว้ว่า

- 1) นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 2) ส่งเสริมกระบวนการคิด ได้แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลงมือปฏิบัติจริง สามารถสร้างสรรค์ผลงานและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้พร้อมกับฝึกภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 4) เป็นการบูรณาการความรู้ความคิด

วลัย พานิช (2549: 18-19) ได้สรุปคุณค่าของการสอนแบบโครงการที่มีต่อการศึกษาและมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ ไม่ได้เกิดจากการสอนของผู้สอนอย่างเดียว แต่เกิดจากตัวของผู้เรียนเอง และผู้เรียนมีโอกาสเลือกเอง
- 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความคิดที่เชื่อมโยงความรู้เดิมและประสบการณ์ใหม่
- 3) การเรียนรู้ที่ทำอย่างต่อเนื่องในการทำโครงการ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากรูปธรรมเป็นนามธรรมได้
- 4) การเรียนรู้เกิดจากการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน โดยผ่านขั้นตอนของการทำงานที่เป็นกระบวนการซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

5) เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพราะการทำงานของนักเรียนต้องมีการตีชมวิพากษ์วิจารณ์ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

6) ความคาดหวังของนักเรียนมีผลต่อการทำงาน เพราะในกระบวนการทำโครงการนักเรียนจะต้องวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์

7) ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถที่มองเห็นสะท้อนตัวเองได้ (self-reflection) โดยฝึกการติดตามความคิด ตรวจสอบความคิด ติดตามงานและฝึกแก้ปัญหาจากผลของการติดตามงานนั้นๆ

วรารักษ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2551: 6) ได้อธิบายประโยชน์ของการเรียนรู้แบบโครงการ จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาหลายด้าน ดังนี้

1) ผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ บูรณาการเข้ากับกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ เพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ด้วยการศึกษาค้นคว้า หาความหมาย การแก้ปัญหา และเรียนรู้จากการค้นพบตนเอง

2) ผู้เรียนต้องสร้าง กำหนดความรู้ จากความคิด หรือ แนวคิดที่มีอยู่แล้ว กับความคิดหรือแนวคิดที่เกิดขึ้นใหม่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งใหม่

3) การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านโครงการ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับข้อเท็จจริง ซึ่งจะถูกเชื่อมโยงเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน ในลักษณะของความสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงอันจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้

4) การเรียนรู้จากโครงการ ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม เพราะทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า หาคำตอบ ความหมาย ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหามีการร่วมคิดร่วมทำงานส่งผลให้เกิดกระบวนการค้นพบกระบวนการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนพื้นฐานความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเป็นลักษณะของการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration learning)

5) ความรู้และความสามารถด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียน จะถูกกระตุ้นให้ได้แสดงออกอย่างเต็มที่ ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม เช่นเดียวกับ ทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับชีวิต เช่น ทักษะการทำงาน ทักษะการอยู่ร่วมกัน ทักษะการจัดการ เป็นต้น จะถูกนำมาใช้อย่างเต็มตามศักยภาพในขณะที่ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำโครงการ

6) การเรียนรู้แบบโครงการยังช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทั้งหลายก็จะถูกปลูกฝัง และสั่งสมในตัวผู้เรียน ได้แก่ การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความอดทน เสียสละ รู้จักให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น

7) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการจึงต้องเน้น และให้ความสำคัญที่ตัวผู้เรียน โดย

7.1 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ

7.2 มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม

7.3 เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์

7.4 รู้สึกรักการเรียนรู้ มีความสุขในการเรียน เพราะได้เรียน ได้ทำในสิ่งที่ตนเอง

ชอบและพอใจ

7.5 เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถพึ่งตนเองได้

7.6 มีวินัย มีความรับผิดชอบ

7.7 มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และทักษะทางอาชีพ

7.8 รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น

7.9 ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ประโยชน์ของโครงการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้และได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดจากผู้เรียนที่มีโอกาสเลือกเอง วางแผนการทำงาน ลงมือปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดของทักษะที่มีในแต่ละบุคคล เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

3.5 โครงการสังคมศึกษา

วลัย พานิช (2549: 4-5) ได้เสนอแนวทางการสอนแบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ใช้วิธีการสอนแบบโครงการได้ดีวิชาหนึ่ง เนื่องจากเป็นวิชาที่เกี่ยวกับคน สังคม ความรับผิดชอบและการตัดสินใจ โครงการที่นำมาใช้ในวิชาสังคมศึกษา ต้องคำนึงถึงคุณค่าต่อสังคมและชุมชน โครงการในวิชาสังคมศึกษาแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

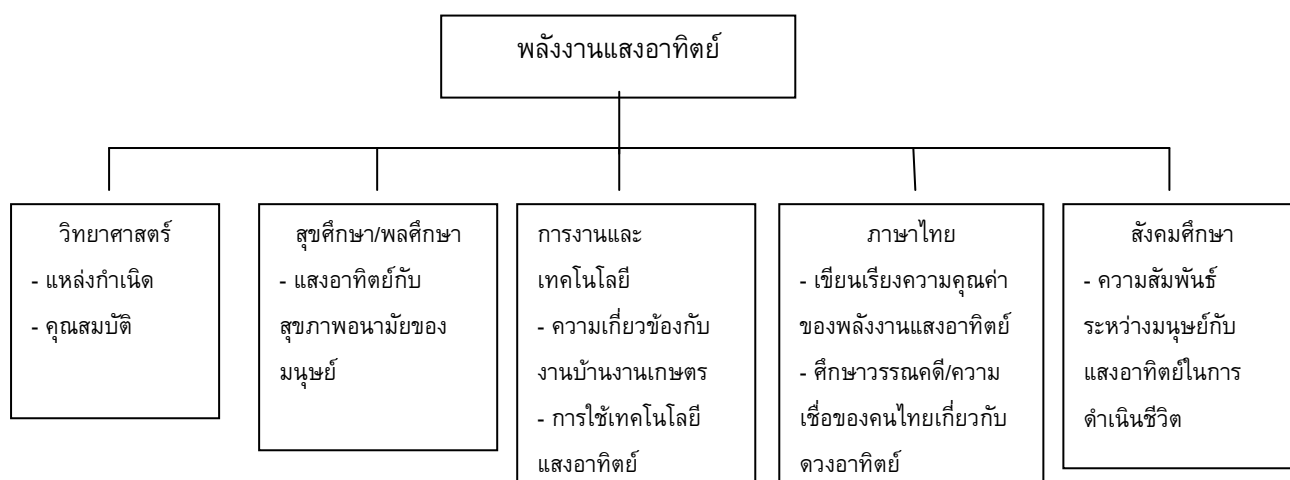
1) โครงการที่เน้นการเรียนรู้ (learning project) เป็นการศึกษาเนื้อหาสาระหรือเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างลุ่มลึกและเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชา เช่น การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โครงการที่เน้นการเรียนรู้นี้สามารถทำได้ทั้งรายบุคคล กลุ่ม หรือทั้งชั้น แต่ไม่ใช่เป็นการให้นักเรียนไปทำรายงานตามเนื้อหาในบทเรียน ซึ่งไม่ตรงกับลักษณะของโครงการ (project)

2) โครงการที่เน้นการแก้ปัญหาของชุมชน โครงการประเภทนี้จะเป็นโครงการที่เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) โครงการประเภทนี้สามารถทำได้ทั้งรายบุคคลเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียนก็ได้ การใช้กิจกรรมโครงการประเภทนี้มีทั้งผู้เรียนที่เก่งเชิงวิชาการและผู้เรียนที่ด้อยความสามารถ ซึ่งเขาเหล่านั้นมีโอกาสได้พัฒนาทักษะความสามารถ เช่นกัน

นอกจากนี้ วลัย พานิช (2549: 5) ได้เสนอรูปแบบของโครงการในวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า โครงการสังคมศึกษาอาจทำได้ 2 ลักษณะที่เรียกว่า integrated project ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) โครงการที่บูรณาการภายในสาระการเรียนรู้ (วิชา) เนื่องจากวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีการบูรณาการระหว่างเนื้อหาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ดังนั้น โครงการในวิชาสังคมศึกษาจึงอยู่ในรูปแบบการบูรณาการซึ่งอาจเรียกว่าเป็นโครงการตามสาระการเรียนรู้ได้

2) โครงการที่บูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ (วิชาต่าง ๆ) ที่มีลักษณะเป็น Multi-disciplinary Project เช่น ตัวอย่างเรื่อง พลังงานแสงอาทิตย์

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างโครงงานที่บูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้

ที่มา: วลัย พานิช (2549: 5)

โครงงานใน 2 ลักษณะดังกล่าวมีลักษณะพื้นฐานเดียวกันคือการบูรณาการโดยการใช้กิจกรรมเป็นตัวเชื่อม ได้แก่ การค้นคว้าหาข้อมูล การสังเกต การแก้ปัญหา การค้นพบ การจดบันทึก การทดลอง และการวิเคราะห์ ภายใต้การทำงานเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียนหรือเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ยังมีโครงงานที่บูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะของสาระ (เนื้อหา) เช่น ประวัติศาสตร์ หรือภูมิศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น มีลักษณะที่เน้น subject-oriented ทั้งนี้ นักเรียนอาจทำโครงงานที่เน้นประวัติศาสตร์ เป็นแกนหลักโดยศึกษาค้นคว้าเนื้อหาประวัติศาสตร์มากกว่าเนื้อหาสาระอื่นๆ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถใช้ในวิชาสังคมศึกษาได้ดี แต่ต้องคำนึงถึงคุณค่าที่จะเกิดประโยชน์กับสังคมและชุมชน โดยโครงงานสังคมศึกษาจะเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งภายในสาระการเรียนรู้หรือระหว่างสาระการเรียนรู้ก็ได้

3.6 บทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ลัดดา ภูเกียรติ (2544: 396-404) ได้อธิบายบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำโครงงานไว้ว่า การทำโครงงานใดๆ จะประสบความสำเร็จหรือไม่ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยและความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยที่บุคคลเหล่านี้ต้องรู้และกำหนดบทบาทของตนเองให้ชัดเจน ดังนี้

ด้านครูพี่เลี้ยงหรืออาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับแรกในการดูแลการทำโครงงานของเด็กๆ คือ ครูพี่เลี้ยงหรืออาจารย์ที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นโครงงานในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา ครูพี่เลี้ยงจะเป็นมากกว่าการให้คำปรึกษา ในบางครั้ง บางเวลา อาจต้องเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ร่วมวางแผนในการทำงาน การตัดสินใจหรือกระตุ้นเตือนเมื่อพบข้อบกพร่องและให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด เมื่อพบว่านักเรียนในความ

ดูแลเกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่าย ครูพี่เลี้ยงจะต้องเป็นที่พึ่งให้นักเรียนตั้งแต่วันแรกที่เริ่มโครงการ จนกระทั่งถึงวันสุดท้ายของการทำโครงการ ที่สำคัญที่สุดคือครูพี่เลี้ยงทั้งหลายจะต้องมีความเสียสละอย่างสูง ทั้งนี้ เพราะต้องอุทิศเวลาให้กับการทำโครงการของนักเรียนตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานของเขา เพื่อคอยดูแลสนับสนุนให้กำลังใจช่วยเหลือ แนะนำ ให้เขาประสบความสำเร็จกับงานนั้นๆ

ด้านนักเรียน : นักเรียนที่ทำโครงการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ก่อนว่า สิ่งที่กำลังทำนั้นเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจอยากทำ อยากค้นหาคำตอบจริง ๆ เมื่อตนเองมีความพร้อมแล้วการเลือกเพื่อนที่จะทำงานร่วมกันเป็นอีกจุดหนึ่งที่จะทำให้งานสำเร็จไปด้วยดี เพราะการทำงานกับคนที่มีความคิดเห็นตรงกัน เข้าใจกัน การทำงานจะไปได้อย่างรวดเร็ว ต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน ยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นเพื่อให้การแก้ปัญหาในการทำงานเป็นไปโดยความเห็นชอบของทุกคน แต่ละคนทำงานด้วยความรับผิดชอบ และทำตามหน้าที่ที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว โดยอาจจะอาสาสมัครเองหรือได้รับมอบหมายจากกลุ่มให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการให้กำลังใจแก่กันและกันตลอดการทำงานด้วย นอกจากนั้น นักเรียนต้องรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานทั้งงานประจำและกิจกรรมโครงการซึ่งอาจต้องใช้เวลาทั้งในและนอกเวลาเรียน ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นตัวนักเรียนที่ทำโครงการหรือเพื่อนร่วมงานหรือแม้แต่เพื่อนร่วมห้อง ร่วมโรงเรียนเดียวกันควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเท่าที่สามารถจะช่วยเหลือได้ เพราะบางครั้งงานที่เพื่อน ๆ ทำอยู่หรือศึกษาค้นคว้าอยู่นั้น เรามีความรู้หรืออาจมีแหล่งข้อมูลที่จะให้เพื่อนหยิบยืมหรือพาไปแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นั้นได้ง่ายขึ้นก็ ควรที่จะให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำด้วย ในทางกลับกันเมื่อเราแสดงความเป็นกัลยาณมิตรกับเขา เมื่อถึงคราวที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ เขาก็จะมีน้ำใจช่วยเหลือเราด้วยเช่นเดียวกัน เป็นการงานแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย เอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน อันจะนำไปสู่การเป็นคนที่มีจิตใจดีต่อเพื่อนร่วมสังคมต่อไปในอนาคตและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากบทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ สรุปได้ว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพราะจะต้องเป็นผู้ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากจะมอบหมายการทำโครงการให้กับผู้เรียนแล้ว ยังต้องคอยแก้ปัญหา อำนวยความสะดวก ให้กำลังใจ และให้การเสริมแรงกับผู้เรียนเมื่อเกิดการท้อแท้ในการทำงาน ส่วนตัวของผู้เรียนเองต้องเลือกศึกษาในสิ่งที่ตนเองสนใจและอยากทำจริง ๆ เข้าใจบทบาทของตนเองในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยกัลยาณมิตร จึงจะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม

4.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2545: 197) การทำงานเป็นทีม หมายถึง การสร้างทีมงานเพราะทีมงานจะรวมไปถึงความเป็นผู้นำกลุ่ม กระบวนการตัดสินใจในกลุ่ม การใช้ทรัพยากรของกลุ่มให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการผสมผสานสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อการทำงานร่วมกัน เป้าหมายของการทำงานเป็นทีมเป็นการสร้างทีมอย่างมีชีวิตชีวา และการประสานการทำงานเป็นทีมของสมาชิกทุกคนในทีมให้มุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันสอดคล้องกับสมชาติ กิจยรรยง (2540: 197) ให้ความหมาย การทำงานเป็นทีมไว้ คือ กลุ่มบุคคลที่มีการประสานงานกัน ร่วมมือร่วมใจกันด้วยความสามัคคี มีเป้าหมายร่วมกัน ไว้วางใจกันนอกจากนี้ สุนันทา เลาพันธ์ (2540: 62) ยังได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า การทำงานเป็นทีมหมายถึง กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ร่วมทีมต่างมีความพอใจในการทำงานนั้น

ยงยุทธ เกษสาคร (2551: 161) ได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคล 2 คนขึ้นไปมาทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและผู้ปฏิบัติต่างกันเกิดความพอใจในการทำงานนั้น สอดคล้องกับ ชีรเดช รุ่งมงคล (2555: 4-5) ได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า การที่มีบุคคล 2 คนขึ้นไป มารวมกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานตามภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบและประสานงานร่วมกัน เพื่อให้ผลงานที่ทำออกมาสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมไว้คล้ายคลึงกับข้างต้น ดังนี้ จินตนา ณ ระนอง (2545: 3) ได้ให้ความหมายการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่คนกลุ่มหนึ่งในองค์กรหนึ่ง รวมกันเข้าเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้ความรู้ความสามารถ ความพยายามร่วมกันทำงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงลงไป และ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 7) ได้กล่าวว่าการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลมารวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันในการกระทำ สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยการร่วมมือกัน ประสานงานกัน มุ่งถึงศักยภาพที่มีจากบุคคลแต่ละคนภายในกลุ่มออกมาช่วยกันดำเนินกิจกรรมให้งานบรรลุเป้าหมาย

จากความหมายของการทำงานเป็นทีม สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป เพื่อมาทำงานร่วมกัน โดยอาศัยความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ การไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4.2 ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ได้มีนักวิชาการสรุปไว้ ดังนี้

สมชาติ กิจยรรยง (2540: 199) ได้สรุปความสำคัญของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า

1) งานบางชนิดไม่สามารถทำให้สำเร็จด้วยคนเพียงคนเดียว
 2) หน่วยงานมีงานเร่งด่วน ที่ต้องระดมกำลังคนเพื่อทำงานให้สำเร็จ ทันตามกำหนดเวลา

- 3) งานที่ต้องทำเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถจากบุคคลหลากหลาย
- 4) งานบางอย่างเป็นงานหลาย ๆ หน่วยงานต้องรับผิดชอบร่วมกัน
- 5) งานบางอย่างเป็นงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์
- 6) หน่วยงานต้องการสร้างสรรค์บรรยากาศของความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน

วิภากร มาพบสุข (2543: 314) ได้ให้ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมว่า

1) เกิดความสามัคคีและความไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกในทีม และช่วยเหลือกันทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน รวมทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีอีกด้วย

2) ทีมจะก่อให้เกิดงานเล็ก ๆ ไปสู่งานใหญ่ และงานใหญ่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน

3) สมาชิกทุกคนมีโอกาสปรึกษาหารือกัน เพื่อสร้างมาตรฐานของงานในขณะเดียวกัน สมาชิกสามารถพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กับการประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าของทีมงาน

4) มาตรฐานการทำงานที่ดีของทีมงานหนึ่งในองค์กร จะมีผลต่อการกำหนดมาตรฐานแก่ทีมงานอื่น ๆ ในองค์กรเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้มาตรฐานการทำงานขององค์กรในภาพรวมดีไปด้วย

5) ทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้า มีมาตรฐานการทำงานที่ดี มีบรรยากาศการทำงานที่ดี สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์ มีความรักใคร่ชอบพอกัน ปราศจากความขัดแย้งในการทำงาน สมาชิกทุกคนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในแง่ประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร

พยอม วงศ์สารศรี (2542: 15) ได้ให้ทัศนะของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า การทำงานเป็นทีมเกิดจากพื้นฐานความเชื่อว่ามีมนุษย์มีความสามารถเฉพาะที่แตกต่างกันในแต่ละคน ถ้าเรานำมนุษย์เหล่านี้มารวมกันก็จะประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ที่หลากหลายซึ่งถ้าได้มีการแบ่งงาน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ จัดระบบสื่อสารที่เหมาะสมจะทำให้การทำงานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมาย

วรารักษ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 8) ได้สรุปสาระสำคัญของการทำงานเป็นทีม ดังนี้

- 1) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา
- 2) เพื่อผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
- 3) เพื่อความรู้สึกลดภัยและมั่นคง

4) เพื่อตอบสนองความต้องการของจิตใจ คือ ความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยกย่องนับถือ และความต้องการพัฒนาตนเองดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการทำงานเป็นทีมจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มบุคคลในการที่จะให้งานประสบความสำเร็จ เพราะผลที่ได้จากการทำงานเป็นทีมจะมีมากกว่าผลที่ได้จากการทำงานของบุคคลเดียวไม่ว่าจะเป็นองค์กร หรือหน่วยงานใดก็ต้องการที่จะพัฒนาบุคลากร

จากความสำคัญของการทำงานเป็นทีมสรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีมเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลซึ่งมีความสามารถที่ต่างกันไป รวมตัวกันเพื่อบรรลุจุดประสงค์ของตนเองเพื่อมาใช้ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมที่ได้วางไว้

4.3 ลักษณะของการทำงานเป็นทีม

ลักษณะของการทำงานเป็นทีม ได้มีนักวิชาการสรุปไว้ ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2545: 10) ได้กล่าวว่าลักษณะการทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 6 ด้าน คือ การมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม การตัดสินใจร่วมกัน และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีรายละเอียดดังนี้

- 1) การมีเป้าหมายร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีความวัตถุประสงค์ในการมารวมกลุ่มร่วมกัน จะต้องมีการรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันว่าจะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีความบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของกลุ่ม ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
- 3) การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการสื่อความหมายต่อกันและกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
- 4) การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการประสานงานกัน เพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ
- 5) การตัดสินใจร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีโอกาสร่วมกันที่จะตัดสินใจงานที่ทำในระดับใดระดับหนึ่ง
- 6) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนจากผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคนอื่นๆ (2545: 23-26) ได้กล่าวถึงลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ เป้าหมาย การแสดงออก ความเป็นผู้นำ แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นเอกฉันท์ ความไว้วางใจ และความคิดสร้างสรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

- 1) เป้าหมาย (goal) เป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ในทุกทีมเพราะเป้าหมายที่ทุกคนมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดพัฒนาการของทีมงานที่มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยสมาชิกแต่ละคนในทีมจะต้อง เข้าใจ มีส่วนร่วม และมีความผูกพันในเป้าหมายของทีม
- 2) การแสดงออก (expression) สมาชิกทุกคนในทีมงานมีสิทธิที่แสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรี แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ
- 3) ความเป็นผู้นำ (leadership) สมาชิกแต่ละคนในทีมงานจะต้องเต็มใจรับหน้าที่เป็นผู้นำตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ และตามความสามารถของตน

4) แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นเอกฉันท์ (consensus) สมาชิกทุกคนมีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบและลงมติร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุดสำหรับแก้ปัญหาและปฏิบัติงานโดยไม่สร้างความกดดัน หรือบังคับให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งจำใจต้องยอมรับความเสี่ยงส่วนใหญ่อย่างไม่เต็มใจ

5) ความไว้วางใจ (trust) สมาชิกในที่ทีมงานจะต้องเชื่อใจ ไว้วางใจซึ่งกันและกันมีความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ สนับสนุนการตัดสินใจของสมาชิกทีมและร่วมมือในการปฏิบัติงาน

6) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยพลังความคิดและความสามารถของสมาชิกแต่ละคน ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าแก่ทีมงาน

ธีระเดช รุ่งมงคล (2555: 6-8) ได้อธิบายลักษณะของการทำงานเป็นทีม มีลักษณะสำคัญดังนี้

1) มีเป้าหมายร่วมกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายส่วนบุคคลหรือเป้าหมายของทีมจะต้องเป็นเป้าหมายที่ไปในทางเดียวกัน

2) มีหลักและวิธีการทำงานร่วมกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องมีหลักในการทำงานที่แตกต่างกัน และมีวิธีในการทำงานที่สามารถทำงานร่วมกับสมาชิกอื่นๆ เป็นอย่างดี

3) มีการร่วมมือกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องให้ความร่วมมือในการทำงาน อาจจะเป็นการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของทีมหรือกลุ่มให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

4) มีจิตสำนึกของการทำงานร่วมกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการให้ออกาสและการให้อภัย

5) มีการติดต่อสื่อสารกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกัน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบในการติดต่อสื่อสาร วิธีการในการติดต่อสื่อสาร การตีความและการแปลความหมายซึ่งเป็นที่เข้าใจกันของสมาชิกทุกคน

6) มีการสร้างความผูกพันร่วมกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรักและความผูกพันร่วมกัน ทั้งความรักและความผูกพันที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งความรักและความผูกพันที่มีต่อทีมงาน กลุ่มงานและองค์กร

7) มีผลประโยชน์ร่วมกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนจะต้องมีผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อบุคคลมาร่วมกันทำงาน ต่างก็มีความต้องการและผลประโยชน์ที่อาจจะแตกต่างกันไป โดยเฉพาะผลประโยชน์ส่วนบุคคลจะต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลประโยชน์ของส่วนรวม

8) มีการสร้างศักยภาพมีการตัดสินใจร่วมกัน ลักษณะของการทำงานเป็นทีมสมาชิกทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจะต้องมีการตัดสินใจเกิดขึ้น สมาชิกทุกคนควรที่จะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวคิดต่างๆ โดยพิจารณาจากลักษณะการทำงานเป็นทีมด้านที่นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการร่วมมือกัน ด้านการตัดสินใจร่วมกัน และด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการทำงานเป็นทีม

ลักษณะของการทำงานเป็นทีม	มีเป้าหมายร่วมกัน	มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม	ร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม	ตัดสินใจร่วมกัน	มีผลประโยชน์ร่วมกัน	การแสดงออก (การแสดงความคิดเห็น)	ความเป็นผู้นำ	แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นเอกฉันท์	ความไว้วางใจ	ความคิดสร้างสรรค์	มีหลักและวิธีการทำงานร่วมกัน	มีจิตสำนึกของการทำงานร่วมกัน	มีการสร้างความผูกพันร่วมกัน
1	✓	✓	✓	✓	✓	✓								
2	✓						✓	✓	✓	✓	✓			
3	✓		✓	✓	✓	✓						✓	✓	✓
4	✓		✓	✓	✓	✓								

หมายเหตุ – 1 คือ ทิศนา แคมมณี

2 คือ ญัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ

3 คือ ชีระเดช รั้วมงคล

4 คือ ที่ผู้วิจัยเลือก

โดยสามารถสรุปเป็นลักษณะการทำงานเป็นทีมที่จะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

- 1) ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน การทำงานเป็นทีมจะต้องกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อผลสำเร็จของงานที่จะเกิดขึ้น
- 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้สมาชิกในทีมมีความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
- 3) ด้านการร่วมมือกัน เป็นการสนับสนุนให้การทำงานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ
- 4) ด้านการตัดสินใจร่วมกัน การทำงานของทีมน สมาชิกทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน

5) ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน สมาชิกของทีมจะต้องได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน

4.4 ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม

ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม ได้มีนักวิชาการสรุปไว้ ดังนี้

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2532: 17-18) ได้สรุปประโยชน์ของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า

- 1) การทำงานของกลุ่มจะได้ประสิทธิผลดีกว่าการทำงานคนเดียว
 - 2) การตัดสินใจโดยกลุ่มจะมีประสิทธิภาพมากกว่าและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า
 - 3) เรียนรู้ในการช่วยเหลือผู้อื่น เมตตา ปราณี มีความรับผิดชอบ เห็นใจคนอื่น จากการที่ได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - 4) อารมณ์สนุกสนาน ตื่นเต้น ร่าเริง ความสมหวัง ฯลฯ จะมีความเข้มข้นสูงกว่าปกติ เมื่อคนเราอยู่ในกลุ่มสูงกว่าเมื่ออยู่ลำพัง
 - 5) คุณภาพชีวิตประจำวันสูงขึ้นเพราะกลุ่ม เนื่องจากการแบ่งงานกันทำตามความเชี่ยวชาญของแต่ละคน
 - 6) การจัดการความขัดแย้งสามารถทำได้มีประสิทธิภาพดีกว่าเมื่ออยู่รวมกันในกลุ่มการจัดการกับอิทธิพลทางสังคมดีกว่าเมื่ออยู่กันเป็นกลุ่ม ถ้าหากไม่มีกลุ่มก็หมายถึงว่า ไม่มีมาตรฐานของสังคม ไม่มีค่านิยมของสังคม ไม่มีกฎระเบียบของสังคม ความเจริญย่อมเกิดขึ้นไม่ได้
 - 7) เอกลักษณะของคนเรา การยอมรับนับถือในตนเอง และสมรรถภาพทางสังคมของคนเราล้วนได้รับการกล่อมเกลารับขึ้นจากสังคมทั้งสิ้น
 - 8) ถ้าปราศจากการร่วมมือกันระหว่างคนเราแล้ว กลุ่มและองค์การทางสังคมทั้งหลายย่อมอยู่รอดไม่ได้
- ธีระเดช รุ่งมงคล (2555: 11-12) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีม ก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1) ทำให้ความคิดต่าง ๆ รอบคอบมากขึ้น (ช่วยกันคิด) จะทำให้สมาชิกมีการร่วมกันระดมความคิด การตัดสินใจโดยสมาชิกร่วมกันคิดจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการตัดสินใจโดยบุคคลเพียงคนเดียว และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ทำให้สามารถทำงานใหญ่และยากได้ (ช่วยกันทำ) จะทำให้สมาชิกมีการแบ่งงานกันทำตามความเชี่ยวชาญของแต่ละคน การปฏิบัติงานของกลุ่ม/ทีม จะมีประสิทธิผลดีกว่าการทำงานโดยบุคคลเพียงคนเดียว เพราะการทำงานบางครั้ง บุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถที่จะทำงานที่ใหญ่และยากได้ และจะทำให้ไม่เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้
- 3) ทำให้เกิดกำลังใจและสนุกกับการทำงาน จะทำให้สมาชิกกล้าแสดงออกทางอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความสนุกสนาน ความตื่นเต้น ความร่าเริง ความผิ้วหวัง ความสมหวัง ฯลฯ เมื่อสมาชิกมีความสุขและสนุกกับการทำงานแล้ว ก็จะทำให้เกิดกำลังใจในการทำงาน และมีทัศนคติที่ดีกับ

เพื่อนร่วมงาน งาน หน่วยงานและองค์กร

4) ทำให้ได้ติดต่อและมีสังคมกับผู้อื่นกว้างขึ้น จะทำให้สมาชิกมีโอกาสได้ติดต่อสัมพันธ์ และมีสังคมกับผู้อื่นมากขึ้น เพราะการเป็นสมาชิกของทีมจะทำให้มีเพื่อนมากขึ้น และจะส่งผลให้มีการติดต่อสัมพันธ์และมีสังคมที่กว้างขึ้นตามไปด้วย

ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม จึงสรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีมจะทำให้สมาชิกมีการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เกิดความสนุกสนานในการทำงาน มีเพื่อนและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานเพียงคนเดียว

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยโครงงานเป็นฐาน

งานวิจัยในประเทศ

ดวงพร อิมแสงจันทร์ (2554: 113-121) ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง 4) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ภาสุตา ภาคาผล (2556: 123-126) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

งานวิจัยต่างประเทศ

ชัว หยาง และลีโอ (Chua, Yang; & Leo. 2013: 437-457) ได้ศึกษาการสร้างโมดูลโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบวิศวกรรม จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถส่งเสริมให้

นักศึกษา มีความสามารถในการออกแบบ และทักษะการแก้ไขปัญหาได้ มากกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้โครงการเป็นฐานแบบเดิม ดังนั้น จึงสรุปได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปออกแบบและพัฒนานวัตกรรมต่างๆ อีกด้วย

ชัว (Chua, K.J. 2014: 556-570) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการเรียนรู้ในครั้งแรกและประสบการณ์ของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบและประเมินความสามารถในการเรียนรู้และประสิทธิภาพการทำงานที่แตกต่างระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวนสองกลุ่ม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานแบบใหม่และแบบเดิม ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างระหว่างความสามารถในการออกแบบ และยังพบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเรียนแบบโครงการเป็นฐาน มีทักษะการแก้ไขปัญหาดีกว่าเมื่อเทียบกับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์เป็นครั้งแรก ผลจากการศึกษานี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับนักการศึกษา อาจารย์ที่จะแสวงหากลยุทธ์การเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา

มาร์วัน (Marwan, A. 2015: 28-36) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในห้องเรียนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพได้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มากขึ้นและยังมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน และนอกจากนี้ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถพัฒนาการคิดเชิงบวกและเพิ่มความมั่นใจเชิงบวกที่จะใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนภาษาอังกฤษของอาจารย์อีกด้วย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกเท่ากับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่นๆ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีพฤติกรรมปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานและมีทักษะกระบวนการที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในระดับดี

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม

งานวิจัยในประเทศ

ศุภลักษณ์ บุญสอน (2554: 143-152) ได้ออกแบบและสร้างบทเรียนออนไลน์ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เรื่องการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการเรียนรู้เป็นทีม

ของผู้เรียน และความพึงพอใจของนักเรียน โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก บทเรียนมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

ปาริชาติ ศรีเหรา (2551: 54-60) ได้ศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักเรียนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมของนักเรียน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 100 คน และเพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดารัตน์ วงษ์พันธุ์ (2551: 117-121) ได้ศึกษาการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และวิธีจัดการความขัดแย้งกับความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยได้แก่ความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสามารถส่วนบุคคลด้านความสามารถทางสังคมวิธีจัดการความขัดแย้งแบบเอาชนะแบบร่วมมือแบบประนีประนอมแบบหลีกเลี่ยงและแบบยอมให้กับความสามารถในการทำงานเป็นทีมทั้ง 3 ด้านมีค่าเท่ากับ .550 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยดังกล่าวกับความสามารถในการทำงานเป็นทีมด้านความเป็นผู้นำการเป็นสมาชิกที่ดีและกระบวนการทีมมีค่าเท่ากับ .563, .607 และ .556 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ค่านำหนักความสำคัญของกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานเป็นทีมในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสามารถส่วนบุคคลและด้านความสามารถทางสังคมส่งผลต่อความสามารถในการทำงานเป็นทีมแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มตัวแปรปัจจัยวิธีจัดการความขัดแย้งแบบเอาชนะแบบร่วมมือแบบประนีประนอมแบบหลีกเลี่ยงและแบบยอมให้ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานเป็นทีมในแต่ละด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

อนา และ เกมา (Ana R. Pacios and Gema Bueno de la Fuente. 2013: 258-371) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมและความเป็นผู้นำในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือนจริง วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือการระบุความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างทักษะพื้นฐาน 2 ทักษะ คือ การทำงานเป็นทีมและความเป็นผู้นำ ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือนจริงของหลักสูตรปริญญาโท ซึ่งมีการใช้การศึกษา 2 ครั้ง ครั้งแรก คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพการออกแบบสำรวจเพื่อให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกในการทำงานเป็นทีมและวิธีปฏิบัติของความเป็นผู้นำ ครั้งที่สองเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณของการบันทึกกิจกรรมของสมาชิกในการใช้ทีมงานทุกคนเพื่อดูช่องว่างทางการสื่อสารของ

แต่ละคนและแต่ละวิธีการ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนระหว่างการทำงานเป็นทีมและความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม และประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีม ได้รับผลลัพธ์ที่ดีกว่า

โจเซ่ และคนอื่นๆ (José, M. Cela-Ranilla.; et al. 2014: 176) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการตนเองและการทำงานเป็นทีมโดยใช้เกมดิจิทัลในแบบจำลอง 3 มิติ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้โดยใช้ทักษะไปสู่การปฏิบัติ โดยความรู้ที่ได้จากการพัฒนาประสบการณ์จะต้องมีการสะสมและประมวลผลเพื่อให้ นักเรียนสามารถบูรณาการในการฝึกอบรมตามโปรแกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาสามารถอธิบายทักษะการจัดการตนเองและการทำงานเป็นทีมที่ได้รับการพัฒนาโดยนักเรียนสเปนสาขาการศึกษาและการตลาด จำนวน 70 คน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถดำเนินการได้ดีและมีการรับรู้ในเชิงบวก และแบบจำลองมีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะ นอกจากนี้ยังพบว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการสื่อสารผู้หญิงจะทำได้ดีกว่าผู้ชาย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีมช่วยให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น มีการบริหารจัดการที่ดี สมาชิกทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำงาน ส่งผลให้ผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำงานภายในทีมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทีมที่สมาชิกทุกคนมีเป้าหมายร่วมกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 14 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 551 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวน 37 คน ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย์ จำนวน 14 ห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ แบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษา 4-6 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.2 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้และคำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์ (ส32104) เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้

2.1.3 ศึกษาสาระการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการวิจัย คือ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย มาใช้เป็นมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับงานวิจัยนี้

2.1.4 ศึกษาการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based Learning) นำมาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาประวัติศาสตร์ (ส 32104) จำนวน 4 แผนประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ชั้นเลือกตามความสนใจ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ชี้นำไปสู่การวางแผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ชี้นำสู่การดำเนินงาน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ชี้นำสู่การนำเสนอ

2.1.5 นำสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาให้คงอยู่คู่กับสังคมไทยสืบไป มาวิเคราะห์เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 แผน ใช้เวลา 12 คาบ ประกอบด้วย

1) ชั้นเลือกตามความสนใจ ผู้เรียนต้องคิดและเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจในการทำโครงงานด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นความคิดหรือแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนประกอบการตัดสินใจในการเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่สนใจ

2) ชี้นำไปสู่การวางแผน ผู้เรียนวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เลือกไว้ กำหนดขั้นตอนการทำโครงงานโดยการวางแผนเค้าโครงดำเนินงานไว้ ดังนี้

- 2.1 ชื่อโครงงาน
- 2.2 ชื่อผู้ทำโครงงาน
- 2.3 ชื่อที่ปรึกษาโครงงาน
- 2.4 ที่มาและความสำคัญของโครงงาน
- 2.5 วัตถุประสงค์ของโครงงาน
- 2.6 วิธีการดำเนินงาน
- 2.7 แผนการปฏิบัติงาน
- 2.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำโครงงาน

3) ชี้นำสู่การดำเนินงาน ผู้เรียนดำเนินการปฏิบัติเค้าโครงการดำเนินงานที่ได้วางไว้ทุกขั้นตอน ผู้สอนมีหน้าที่ให้การดูแล แนะนำ และอำนวยความสะดวก

4) ขึ้นเขียนรายงาน นำเสนอ และอภิปราย ผู้เรียนเรียบเรียงความรู้ที่ได้จากการไปแหล่งเรียนรู้ เขียนรายงานสรุปผลการทำโครงการเพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการดำเนินงาน โดยสรุปเป็นรูปเล่ม ตามหัวข้อดังนี้

- 4.1 ชื่อโครงการ
- 4.2 ชื่อผู้ทำโครงการ
- 4.3 ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 4.4 ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 4.5 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 4.6 วิธีการดำเนินงาน (ใส่ภาพประกอบ)
- 4.7 สรุปผลการดำเนินงาน
- 4.8 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำโครงการ

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project based Learning)

2.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยในจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญให้มีองค์ประกอบด้านในด้านหนึ่ง ดังนี้ 1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาหรือการวัดและประเมินผล มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 5 ปี และ 2) เป็นครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษที่เชี่ยวชาญในเนื้อหาและมีประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการประเมินระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีหัวข้อการประเมิน คือ 1) สารการเรียนรู้ 2) ชิ้นงานและภาระงาน 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้มาตรวัดระดับของลิเคิร์ต แบ่งเป็น 5 ช่วง ดังนี้

ระดับคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด	ได้	5	คะแนน
ระดับคุณภาพความเหมาะสมมาก	ได้	4	คะแนน
ระดับคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง	ได้	3	คะแนน
ระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อย	ได้	2	คะแนน
ระดับคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการประเมินความเหมาะสมเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การประเมินตามรูปแบบของ บุญชม ศรีสะอาด (2554: 209) ในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	แปลความหมายว่า	ระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	แปลความหมายว่า	ระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	แปลความหมายว่า	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	แปลความหมายว่า	ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	แปลความหมายว่า	ระดับน้อยมาก

2.1.9 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้เป็นฉบับสมบูรณ์ โดยได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบ

ตาราง 3 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
จำแนกตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	กิจกรรมการเรียนรู้	จำนวน คาบ
แผนที่ 1 ขั้นเลือกตามความสนใจ	- วัดทักษะการทำงานเป็นทีม (Pre-test) - ผู้เรียนเลือกวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่ผู้เรียนสนใจ	2
แผนที่ 2 ขั้นนำไปสู่การวางแผน	- ผู้เรียนวางแผนกำหนดแนวทางการ ทำงานทุกขั้นตอน	2
แผนที่ 3 ขั้นมุ่งมั่นดำเนินการ	- ผู้เรียนดำเนินการปฏิบัติตามแผนการ ดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้	4
แผนที่ 4 ขั้นเขียนรายงานและนำเสนอ	- ผู้เรียนเขียนรายงานสรุปผลการทำ โครงการและนำเสนอพร้อมสื่อในการ นำเสนอ - วัดทักษะการทำงานเป็นทีม(Post-test)	4

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานทั้ง 4 แผน จาก
ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พบว่า มีคุณภาพในระดับ ดี รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค

2.2 การสร้างแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม โดยผู้วิจัยได้สรุปลักษณะการทำงานเป็นทีมไว้ 5 ด้าน เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดการวัดทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน

2.2.2 สร้างแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ของลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้จำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ ดังนี้

ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	10	ข้อ
ด้านการติดต่อสื่อสาร	10	ข้อ
ด้านการร่วมมือกัน	10	ข้อ
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	10	ข้อ
ด้านมีผลประโยชน์ร่วมกัน	10	ข้อ

ตาราง 4 ตัวอย่างแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม					
00	ด้านการติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน					
000	ด้านการร่วมมือกัน นักเรียนพร้อมสนับสนุนเพื่อนร่วมทีมในการทำงาน					
0000	ด้านการตัดสินใจร่วมกัน นักเรียนยอมรับมติของสมาชิกในกลุ่มแม้จะมีความเห็นที่ขัดแย้งกับมติ					
00000	ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ความสำเร็จของงานเกิดจากการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม					

เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2554: 209)

- 5 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมน้อยที่สุด

ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน ผู้วิจัยกำหนดจากสูตรการคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น (Class interval)} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนอันตรภาคชั้น}}$$

โดยแปลความหมาย ดังนี้

0.00 – 1.33	หมายถึง	ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมในระดับ น้อย
1.34 – 2.67	หมายถึง	ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมในระดับ ปานกลาง
2.68 – 4.00	หมายถึง	ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมในระดับ มาก

2.2.3 นำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ภาษาที่ใช้ และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.2.4 นำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมกับนิยามศัพท์ของตัวแปรทักษะการทำงานเป็นทีม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าคำถามกับลักษณะการทำงานเป็นทีมสอดคล้องกัน
- ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามกับลักษณะการทำงานเป็นทีมสอดคล้องกัน
- ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าคำถามกับลักษณะการทำงานเป็นทีมไม่สอดคล้องกัน

โดยหลังจากผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาแล้ว ผู้วิจัยจะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ไปใช้เป็นข้อคำถามในการวิจัย ซึ่งมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 33 ข้อ

2.2.5 นำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้ (try out) กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปและค่าความเชื่อมั่นในระดับ .80 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ผ่าน

เกณฑ์ ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ 31 ข้อ แบ่งเป็น ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน จำนวน 9 ข้อ, ด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 6 ข้อ, ด้านการร่วมมือกัน จำนวน 6 ข้อ, ด้านการตัดสินใจร่วมกัน จำนวน 5 ข้อ, ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน จำนวน 5 ข้อ โดยมีค่า r อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.94 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .937 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้

2.2.6 นำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมไปวัดทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม ที่สร้างขึ้นจำนวน 31 ข้อ ไปทดสอบก่อนเริ่มการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วบันทึกคะแนน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project based Learning) กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 12 คาบ คาบละ 50 นาที

3.3 เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงการเป็นฐานครบแล้ว 12 คาบ นำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม ที่ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้มาทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

3.4 ตรวจให้คะแนนแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม นำผลคะแนนที่ได้วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยโดยมีแบบแผนการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและวัดหลัง One Group pre-test post-test design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 60) มีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

E	T1	X	T2
---	----	---	----

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแบบแผนการทดลอง

E คือ กลุ่มทดลอง

X คือ การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงการเป็นฐาน

T₁ คือ วัดทักษะการทำงานเป็นทีมก่อนเรียน

T₂ คือ วัดทักษะการทำงานเป็นทีมหลังเรียน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, และ ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

4.2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test for Dependent Samples (Paired T-test) เปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

4.2.3 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

d แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

t แทน การทดสอบสถิติ t – test for Dependent Samples

p แทน ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

1. การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมจำแนกรายข้อก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
2. การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมรายด้าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมจำแนกรายข้อก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ

n = 37						
ประเด็นคำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม	3.95	0.780	4.32	0.784	0.37	น้อย
2. นักเรียนเข้าใจเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม	3.86	0.751	4.46	0.650	0.6	น้อย
3. ก่อนปฏิบัติงานนักเรียนช่วยกันวางแผนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	3.95	0.941	4.41	0.686	0.46	น้อย
4. นักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่ม	3.68	1.002	4.35	0.588	0.67	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

n=37

ประเด็นคำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
5. นักเรียนร่วมกันกำหนดขอบข่ายหน้าที่ในการทำงานของกลุ่ม	3.70	0.909	4.24	0.683	0.54	น้อย
6. มีการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างชัดเจน	3.78	1.031	4.19	0.701	0.41	น้อย
7. นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	4.08	0.795	4.51	0.607	0.43	น้อย
8. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงในการทำงาน	3.70	0.740	4.38	0.681	0.68	น้อย
9. นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม	3.86	0.822	4.30	0.702	0.44	น้อย
ภาพรวม	3.84	0.65	4.35	0.45	0.51	น้อย

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีเป้าหมายร่วมกันในระดับน้อย และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาพรวม ($d = 0.51$) มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8 และ ข้อ 4 ($d = 0.68$ และ 0.67) ในประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงในการทำงานและการร่วมกันกำหนดแนวทางในการทำงานของกลุ่ม ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, ข้อ 3, ข้อ 6, ข้อ 7, และ ข้อ 9 ($d = 0.37, 0.46, 0.41, 0.43$, และ 0.44 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม การวางแผนการทำงาน การมอบหมายหน้าที่ การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และการเข้าใจวัตถุประสงค์การทำงานของกลุ่ม

ตาราง 6 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการติดต่อสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ

n=37

ประเด็นคำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
10. นักเรียนกำหนดช่องทางการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล	3.81	0.811	4.19	0.660	0.38	น้อย
11. นักเรียนสามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว	3.65	1.033	4.41	0.725	0.76	น้อย
12. นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเสมอ	3.70	1.127	4.32	0.784	0.62	น้อย
13. นักเรียนยอมรับคำแนะนำและความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม	4.19	0.739	4.54	0.558	0.35	น้อย
14. การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่มช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน	3.97	0.799	4.35	0.676	0.38	น้อย
15. นักเรียนสามารถทำงานได้แม้ขาดการประสานงานกันภายในกลุ่ม	3.51	0.837	3.73	1.347	0.22	น้อย
ภาพรวม	3.80	0.65	4.25	0.47	0.45	น้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการติดต่อสื่อสารในระดับน้อย และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาพรวม ($d = 0.45$) มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11 และ ข้อ 12 ($d = 0.76$ และ 0.62 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารและการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่วนข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม คือ ข้อ 10, ข้อ 13, ข้อ 14 และ ข้อ 15 ($d = 0.38, 0.35, 0.38$ และ 0.22 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดช่องทางการสื่อสาร การยอมรับคำแนะนำและความคิดเห็นของเพื่อน การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการประสานงานภายในกลุ่ม

ตาราง 7 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการร่วมมือกันของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ
n=37

ประเด็นคำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
16. นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์งานที่แต่ละคนได้รับมอบหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม	3.62	0.758	4.24	0.597	0.62	น้อย
17. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมอย่างเต็มที่	3.86	0.751	4.41	0.762	0.55	น้อย
18. นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	3.70	0.702	4.46	0.605	0.76	น้อย
19. นักเรียนพร้อมสนับสนุนเพื่อนร่วมทีมในการทำงาน	3.86	0.751	4.62	0.492	0.76	น้อย
20. นักเรียนให้กำลังใจกันและกันเสมอ เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค	4.11	0.843	4.62	0.545	0.51	น้อย
21. มีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามความถนัดของนักเรียน	4.05	0.743	4.41	0.644	0.36	น้อย
ภาพรวม	3.86	0.62	4.45	0.42	0.59	น้อย

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการร่วมมือกันในระดับน้อย และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาพรวม ($d = 0.59$) มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ16, ข้อ18, และข้อ19 ($d = 0.62, 0.76$, และ 0.76 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับการร่วมกันคิดวิเคราะห์งาน การร่วมกันแก้ไขปัญหาและการสนับสนุนเพื่อนร่วมทีม ส่วนข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ17, ข้อ20, และ ข้อ21 ($d = 0.55, 0.51$, และ 0.36 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และการแบ่งหน้าที่ตามความถนัด

ตาราง 8 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกรายข้อ

n=37

ประเด็นคำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
22. นักเรียนยอมรับมติของสมาชิกในกลุ่มแม้จะมีความเห็นที่ขัดแย้งกับมติ	3.95	0.743	4.49	0.651	0.54	น้อย
23. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานของกลุ่ม	3.92	0.722	4.51	0.692	0.59	น้อย
24. นักเรียนร่วมกันตัดสินใจในการทำงานของกลุ่ม	3.95	0.815	4.44	0.607	0.49	น้อย
25. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา	4.05	0.848	4.49	0.559	0.44	น้อย
26. ข้อตกลงของกลุ่มที่มากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาในการทำงานของนักเรียน	3.54	1.043	3.73	1.305	0.19	น้อย
ภาพรวม	3.88	0.62	4.32	0.47	0.44	น้อย

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการตัดสินใจร่วมกันในระดับน้อย และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาพรวม ($d = 0.44$) มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 22, ข้อ 23, และ ข้อ 24 ($d = 0.54, 0.59$ และ 0.49 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับการยอมรับมติของสมาชิก การร่วมแสดงความคิดเห็น และการร่วมตัดสินใจในการทำงานกลุ่ม ส่วนข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงเท่ากันและน้อยกว่าภาพรวม มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 25 และ ข้อ 26 ($d = 0.44$ และ 0.19) ในประเด็นเกี่ยวกับการร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาและการมีความคิดเห็นว่า ข้อตกลงของกลุ่มมากเกินไปทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกรายข้อ

n=37

ประเด็นคำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
27. นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำร่วมกับกลุ่ม	4.27	0.902	4.70	0.463	0.43	น้อย
28. ความสำเร็จของงานเกิดจากการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม	4.41	0.832	4.68	0.475	0.27	น้อย
29. ความสำเร็จของงานคือผลประโยชน์ของนักเรียนทุกคน	4.41	0.725	4.73	0.450	0.32	น้อย
30. นักเรียนมีความพึงพอใจในผลงานของกลุ่ม	4.30	0.777	4.65	0.484	0.35	น้อย
31. นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่ม	4.43	0.801	4.76	0.435	0.33	น้อย
ภาพรวม	4.36	0.68	4.70	0.30	0.34	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกันในระดับน้อย และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่าข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาพรวม ($d = 0.34$) มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 27 และ ข้อ 30 ($d = 0.43$ และ 0.35) ในประเด็นเกี่ยวกับความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกับกลุ่มและความพึงพอใจในผลงานของกลุ่ม และข้อที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 28, ข้อ 29 และข้อ 31 ($d = 0.27$, 0.32 , และ 0.33 ตามลำดับ) ในประเด็นเกี่ยวกับความสำเร็จของงานที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือกันของสมาชิก การคิดว่าผลสำเร็จของงานคือประโยชน์ของกลุ่มและความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่ม

2. การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมรายด้าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมรายด้าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

n=37

ทักษะการทำงานเป็นทีม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		d	แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	3.84	0.65	4.35	0.45	0.51	น้อย
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.80	0.65	4.25	0.47	0.45	น้อย
3. ด้านการร่วมมือกัน	3.86	0.62	4.45	0.42	0.59	น้อย
4. ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	3.88	0.62	4.32	0.47	0.44	น้อย
5. ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน	4.36	0.68	4.70	0.30	0.34	น้อย
ภาพรวม	3.93	0.57	4.40	0.35	0.47	น้อย

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม มีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาพรวม ($d = 0.47$) มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ($d = 0.51$) และ ด้านการร่วมมือกัน ($d = 0.59$) ส่วนด้านที่มีค่าการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจร่วมกัน และ ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ($d = 0.45, 0.44$ และ 0.34 ตามลำดับ)

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ คือ ทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สูงวก่าก่อนเรียน

ตาราง 11 ผลของการเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	37	3.93	0.57	3.75	0.001*
หลังเรียน	37	4.40	0.35		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าเฉลี่ย = 4.40 และ 3.93) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนภูเก็ติวิทยาลัยที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 37 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest - Posttest design) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test for dependent samples

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจร่วมกัน และด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

อภิปรายผล

การที่ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ตามขั้นตอนในการทำโครงงาน ซึ่งกำหนดไว้ 4 ขั้นตอนและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าว ดังนี้ 1) ขั้นเลือกตามความสนใจ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องร่วมกันคิดหัวข้อในการทำโครงงาน โดยครูเป็นผู้กระตุ้นความสนใจและยกตัวอย่างวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต 2) ขั้นนำไปสู่การวางแผน ผู้เรียนต้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการทำงานทุกขั้นตอนของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม 3) ขั้นมุ่งมั่นดำเนินการ ผู้เรียนร่วมกันปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้ร่วมกันกำหนด และ 4) ขั้นเขียนรายงาน นำเสนอและอภิปราย ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการไปแหล่งเรียนรู้ เพื่อเขียนรายงาน นำเสนอ และร่วมกันอภิปราย ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่จะศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ด้วย

ตนเอง คือ ประเพณีผัดต่อ, ประเพณีถือศีลกินผัก, การแต่งกายด้วยชุดบาป้า ยาหย่า, สถาปัตยกรรมแบบชิน-โปรตุเกส, ขนมหวานไอ้เอ๋ว ซึ่งสอดคล้องกับ ลัตตา ภูเกียรติ (2544: 20) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมโครงงานตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อและปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ คือ เชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับสภาพเป็นจริงในท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาเอง ผู้เรียนเลือกและหาวิธีการตลอดจนแหล่งข้อมูลที่หลากหลายด้วยตนเอง ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนได้บูรณาการทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวตามสภาพจริง ผู้เรียนได้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้จริง นอกจากนั้นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานยังได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

2. บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานแม้จะเป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่บทบาทของครูมีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจและทำงานในแต่ละขั้นตอนได้สำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้ครูมีบทบาทในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเลือกตามความสนใจ ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจโดยการให้ชมวิดีโอเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและให้นักเรียนบางคนนำเสนอวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เห็นว่าน่าสนใจ เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้เรียนได้พิจารณาในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจและความสนใจให้ผู้เรียนมากขึ้นและร่วมพิจารณาถึงความเหมาะสมความเป็นไปได้ในเรื่องที่ผู้เรียนเลือกศึกษา

2.2 ขั้นนำไปสู่การวางแผน ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการวางแผนการทำงาน ติดตามนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อย่างรอบด้าน ให้คำแนะนำ ปรับปรุง ชี้แนะแนวทางการดำเนินงานและแนะนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษาได้

2.3 ขั้นมุ่งมั่นดำเนินการ ครูอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้เรียน เช่น ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน แนะนำผู้เรียนถึงการปฏิบัติตัวในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้การเสริมแรงและให้กำลังใจแก่ผู้เรียนในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้

2.4 ขั้นเขียนรายงาน นำเสนอ และอภิปราย ครูติดตามการรวบรวมข้อมูลจากการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเข้าพบครูที่ปรึกษานอกคาบเรียนเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง หรือหาแนวทางในการแก้ปัญหาและให้ผู้เรียนผลิตชิ้นงานตามความถนัดและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

ดังนั้น บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จึงมีส่วนสำคัญในฐานะเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ดุษฎี โยเหลาและคนอื่นๆ (2557: online) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทต่างๆ เพื่อส่งเสริม

ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ครูจะต้องคอยให้คำแนะนำ ชี้แนะ ชี้แจงรายละเอียดต่างๆเท่าที่จำเป็น โดยจะต้องเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังนี้ ครูใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การตั้งคำถาม คอยให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ

3. กระบวนการในการทำโครงการ การที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจและความสามารถในการผลิตชิ้นงาน เช่น ประเพณีผัดต่อ, ประเพณีถือศีลกินผัก, การแต่งกายด้วยชุดบาบา ยาหย่า, สถาปัตยกรรมแบบชิโน-โปรตุกีส, ขนมหวานโอเอ๋ว ได้อย่างสร้างสรรค์โดยการร่วมมือกันภายในทีมอาจส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ผู้เรียนสามารถเลือกเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียนที่จะได้เรียนรู้การทำโครงการ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการแบ่งหน้าที่ตามความถนัดของแต่ละบุคคล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้การแก้ไขปัญหาจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล เดชคุ้ม (2551: 114-115) ได้ศึกษาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนสามารถทำคะแนนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้สอนให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกโครงการตามความสนใจและความถนัดของกลุ่ม พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งวิทยาการในการทำโครงการช่วยให้การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานมีความชัดเจนเป็นระบบตามวิธีการเรียนรู้มาแล้ว และเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาจะกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการทำงานด้วยการซักถามจากครูที่ปรึกษาและเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนการทำโครงการ รู้จักการทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ กล้าคิดกล้าแสดงออก มีทักษะในการสื่อสารและร่วมทำงานกับผู้อื่นจนพบคำตอบหรือความรู้และนำความรู้มาสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีความสุข

4. ทักษะการทำงานเป็นทีม แม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่เพิ่มขึ้น แต่เมื่อพิจารณาจากความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทักษะการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ น้อย นอกจากนั้น ยังพบว่ามี 3 ด้าน เปลี่ยนแปลงน้อยกว่าภาพรวม ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจร่วมกัน และด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน การที่คะแนนเฉลี่ยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยทั้ง 5 ด้าน อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลักคือเรื่องข้อจำกัดของเวลา เนื่องจากตามโครงสร้างรายวิชาเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ถูกกำหนดไว้ในช่วงปลายเทอมซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมต่างๆจำนวนมาก จึงอาจทำให้มีเวลาในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในช่วงขั้นตอนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างต้องเรียนวิชาการค้นคว้าอิสระซึ่งมีกระบวนการเดียวกันกับทำโครงการซึ่งครูเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ด้วย ทำให้นักเรียนต้องทำงานที่มี

กระบวนการคล้ายกันถึง 2 ครั้ง จึงอาจเกิดปัญหาในเรื่องการแบ่งเวลาในการทำงานและเหนื่อยล้า และในการทำโครงการครั้งนี้ใช้เวลา 12 คาบ ภายใน 3 สัปดาห์ ทำให้นักเรียนต้องทำงานแข่งกับเวลาที่มีน้อย จึงส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในแต่ละด้านน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ดวงพร อิ่มแสงจันทร์ (2554: 117) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยด้านพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมในทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง จากสาเหตุข้อ 2 คือ ข้อจำกัดของเวลา เนื่องจากนักเรียนมีการะงานอื่นเป็นจำนวนมากนอกเหนือจากงานทดลองของผู้วิจัย และสมาชิกในชั้นเรียนส่วนหนึ่งเป็นคณะกรรมการนักเรียนที่ต้องอุทิศเวลาเพื่อทำกิจกรรมกับโรงเรียนการที่นักเรียนมีการะงานที่ต้องปฏิบัติและรับผิดชอบมากมาย อาจเป็นเพราะนักเรียนเกิดความกังวลเนื่องจากต้องจัดสรรเวลาให้กิจกรรมอื่นด้วย

นอกจากนั้น การที่ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงของคะแนนเฉลี่ย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจร่วมกัน และด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน น้อยกว่าภาพรวม อาจมีสาเหตุ ดังนี้

ด้านการติดต่อสื่อสาร ครูได้กำหนดให้ผู้เรียนสร้างช่องทางการสื่อสารเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแต่ผู้เรียนไม่ได้ใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารอย่างคุ้มค่า อาจมีสาเหตุมาจากภาระงานที่ค่อนข้างมากและงานที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย เป็นงานที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถทำได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานกับสมาชิกในกลุ่มน้อย ต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มในส่วนของตน ทำให้ขาดการประสานงานกันภายในกลุ่ม

ด้านการตัดสินใจร่วมกัน อาจมีสาเหตุมาจากบางกลุ่มมีการกำหนดข้อตกลงในการทำโครงงานที่สมาชิกต้องตัดสินใจร่วมกันมากเกินไป และในระหว่างการทำโครงงานผู้เรียนเข้าพบครูที่ปรึกษาโดยการส่งตัวแทนมาพบหรือติดต่อทางช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ซึ่งผู้ประสานงานอาจมีการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนไปยังสมาชิกหรืออาจจะตัดสินใจแทนสมาชิกในกลุ่ม จึงส่งผลให้ขาดการตัดสินใจในการทำงานเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานของกลุ่ม

ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน อาจมีสาเหตุมาจากการขาดการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากเวลาในการทำโครงงานมีจำกัด ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าความสำเร็จของงานไม่ได้เกิดจากการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่มอย่างเต็มที่ รวมทั้งอาจเห็นว่าตนเองมีศักยภาพที่จะทำงานได้ดีกว่านี้ ทำให้มีความพึงพอใจในความสำเร็จของงานที่ทำร่วมกันน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกขั้นตอนที่สำคัญและยุบรวมบางขั้นตอนของการทำโครงการงาน เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในระยะเวลา 12 คาบ จึงอาจทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงทักษะการทำงานเป็นทีมในระดับน้อย ดังนั้น หากมีเวลาในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น อาจแบ่งขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ให้มีรายละเอียดมากขึ้น เช่น ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นเขียนรายงานและนำเสนอ อาจแยกเป็น 2 ขั้นตอน ขึ้นเขียนรายงาน และ ขึ้นนำเสนอและแสดงผลงานซึ่งการแบ่งขั้นตอนที่ละเอียดมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันมากขึ้น อาจส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้น

1.2 ครูควรเลือกหน่วยการเรียนรู้หรือเรื่องที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในหน่วยการเรียนรู้หรือเรื่องในช่วงต้นภาคเรียน หรือหากหน่วยการเรียนรู้หรือเรื่องที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานอยู่ท้ายภาคเรียนและไม่ได้เป็นเรื่องที่ต่อเนื่องกันก็อาจจะใช้วิธีสลับหน่วยการเรียนรู้ เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานช่วงต้นเทอม อาจมีผลในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนได้ดีกว่าช่วงปลายเทอม เนื่องจากผู้เรียนมีเวลาในการทำงานอย่างเต็มที่เพราะในช่วงปลายเทอมผู้เรียนต้องมีการงานรายวิชาอื่นๆค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาชิ้นงาน จึงส่งผลให้การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนเป็นไปได้น้อย

1.3 บทบาทของครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะคอยช่วยกระตุ้น แก้ไข และส่งเสริมผู้เรียนให้แสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่ รวมถึงการที่ต้องอยู่เคียงข้างผู้เรียนตลอดทุกกระบวนการ ดังนั้น ครูจึงต้องให้คำแนะนำและประเมินผู้เรียนตลอดเวลา ทุกขั้นตอน ทั้งนี้บทบาทของครูในการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้จะมากหรือน้อยในแต่ละกลุ่มย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและความถนัดในการทำงานซึ่งผู้เรียนมีความแตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยในครั้งนี้วัดทักษะการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ดังนั้น หากจะมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวัดทักษะการทำงานเป็นทีมเป็นจัดการเรียนรู้เป็นระยะๆเพื่อจะได้คอยติดตาม ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ควรมีการวิเคราะห์ผลเป็นรายด้าน เพื่อจะได้ทราบว่าด้านใดมีการพัฒนาที่มากกว่าแตกต่างกันอย่างไร เพื่อครูจะได้ส่งเสริมหรือแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

2.2 ในการตอบแบบสอบถามของผู้เรียน ครูควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญ และความซื่อสัตย์ในการตอบคำถามให้ตรงตามความเป็นจริง เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ เมื่อผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณลักษณะดังกล่าวและเข้าใจวิธีการในการตอบแบบสอบถามแล้ว ก็จะช่วยส่งผลให้งานวิจัยมีความคลาดเคลื่อนน้อยลง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สกสศ.
- กิตติชัย สุทธิโนบล.(2546). โครงการงาน (Project Approach). ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- จินตนา ณ ระนอง. (2545). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- เฉลิม มลิล นิตเชตต์ปรีชา. (2559). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติรี เกิดธรรม.(2547). เทคนิคการสอนแบบโครงการ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ณัฐพันธุ์ เขจรันท์และคนอื่นๆ. (2545). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.
- ดุขฎิ โยเหลา และคนอื่นๆ. (2557). การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2557, จาก <https://candmbsri.wordpress.com>.
- ดวงพร อิ่มแสงจันทร์. (2554). การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ (การสอบส่งคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิศนา ขัมมณี.(2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: นิธิแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- _____. (2553). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดารัตน์ วงษ์พันธุ์. (2551). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และวิธีจัดการความขัดแย้งที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์. กศ.ม.(สาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระเดช รวิมงคล. (2555). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2550). แนวทางพัฒนากระบวนการคิด. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2546). การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.

- ปาริชาติ ศรีเหรา. (2551). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: คณะวิชาวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2559). สอนเด็กทำโครงการ สอนอาจารย์ทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2559). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 44. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย. (2557). การบริหารและจัดการการศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/darunsitpattanarangsang>.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภาสุดา ภาคาผล. (2556). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.บ.(การสอนสังคมศึกษา). คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2551). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- ฤดี ภูมิภูถาวร. (2535). ท้องถิ่นของเรา. ภูเก็ต: โรงเรียนสตรีภูเก็ต. อัดสำเนา.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). โครงการเพื่อการเรียนรู้: หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดา ศิลาน้อย. (2547). การพัฒนาการเรียนรู้โครงการสังคมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มข. ปีที่ 28 ฉบับที่ 1 กันยายน-พฤศจิกายน.
- วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2549). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. _____ (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอ็มไอ ที พรินติ้ง.
- วลัย พานิช. (2549). ประมวลบทความกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย โกสรวรรณจินดา. (2545). ความลับขององค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ดีไลต์.
- วิภาพร มาพบสุข. (2543). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วิไล เดชคุ้ม. (2551). การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในวัดโพธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ (การสอนสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วีณา ประชากุล และ ประสาท เนืองเฉลิม. (2554). รูปแบบการเรียนรู้การสอน.มหาสารคาม.

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศุภลักษณ์ บุญสอน. (2554). การพัฒนาบทเรียนสังคมออนไลน์ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เรื่องการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตร์เทคโนโลยี). คณะครุศาสตร์ อดุสากรรมและเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สมชาติ กิจยรรยง. (2540). เกมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (ม.ป.ป.). การพัฒนาทีมงาน. กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์ไตร์.

สุนันทา เลาหันทน์. (2540). เอกสารคำสอนรายวิชาการสร้างทีมงาน. กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์ไตร์.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2554). สอนง่าย เรียนสบาย มีความสุข สนุกกับโครงการ. สุพรรณบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1.

สุพิน ดิษฐสกุล. (2543, กันยายน-ธันวาคม). การเรียนรู้ด้วยวิธีทำโครงการ (*Collaborative Project-Based Learning*). วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 15(3): 49-56.

Ana R. Pacios and Gema Bueno de la Fuente.(2013). *Teamwork and leadership in a virtual learning environment*. [online article]. Universities and Knowledge Society Journal (RUSC). Vol. 10, No 2. pp. 358-374.

Chua,K. J.; Yang,W. M.; &Leo, H. L. (2013). *Enhanced and conventional project-based learning in an engineering design module*. Accepted: 26 November 2013 Published online: 19 December 2013 Springer Science+Business Media Dordrecht 2013.

Chua, K.J. (2014). *A comparative study on first-time and experienced project-based learning students in an engineering design module*. European Journal of Engineering Education, 2014 Vol. 39, No. 5, 556–572.

Marwan, Ardi. (2015). *Empowering English through Project-Based Learning with ICT*.

TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology – October 2015, volume 14 issue 4.

José, M. Cela-Ranilla.; et al. (2014). *Developing self-management and teamwork using digital games in 3D simulations*. Australasian Journal of Educational Technology.30(6).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี เกิดธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
2. อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์ อาจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์อชิระ อุตมาน อาจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์วัลลภา อินทรงค์ อาจารย์ประจำสาขาสังคมศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
5. นายพิบูล แสงวันลอย ครูชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม
โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. แบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส32104

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ชั้นเลือกตามความสนใจ)

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม

ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

สาระสำคัญ

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกเกิด เป็นวิถีชีวิตของชาวภูเก็ตที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและวัฒนธรรมทางด้านจิตใจ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เป็นสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตช่วยให้คนกินดีอยู่ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน ยารักษาโรค รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ วัฒนธรรมทางด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญญาเจริญ งอกงามเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น ศิลธรรม จรรยา มารยาท ค่านิยม ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งเหล่านี้ได้ผสมผสานจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่คู่สังคมภูเก็ตและสังคมไทยสืบไป

สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้

- มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งวัฒนธรรมด้านวัตถุและด้านจิตใจ และเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาและใช้ประโยชน์ได้
- สามารถศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อธิบายแหล่งข้อมูลให้นักเรียนสามารถไปค้นคว้าทั้งศูนย์การเรียนรู้และปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำความรู้ที่ได้มาผลิตชิ้นงานได้
- วางแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
- เข้าใจในแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านทักษะ

- มีทักษะในการทำโครงการ
- วางแผนการทำงานกลุ่มร่วมกัน และสามารถทำงานได้ตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้
- วางและจัดทำโครงการและการนำเสนอชิ้นงานได้อย่างเหมาะสม

ด้านเจตคติ

มีความรัก ความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถเลือกเรื่องที่สนใจศึกษาได้

2. นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลในการเลือกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ศึกษาได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั้นเลือกตามความสนใจ)

คาบที่ 1

1. ให้นักเรียนวัดทักษะการทำงานเป็นทีมก่อนเรียน
2. ครูทบทวนกระบวนการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จะดำเนินการในการจัดการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมและภูมิปัญญา และเป้าหมายของการจัดกิจกรรมโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
3. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียนเห็นเป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นแรงกระตุ้นสำหรับให้นักเรียนพิจารณาในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะศึกษาเพื่อเพิ่มความเข้าใจและความสนใจให้นักเรียนมากขึ้น
4. ครูให้นักเรียนช่วยกันเสนอวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนรู้จักและแนวทางในการศึกษาโดยใช้คำถาม เช่น
 - เพราะเหตุใดจึงต้องศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไร
 - วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่นักเรียนเสนอเป็นวัฒนธรรมด้านใด (ภาษา วรรณกรรม ความเชื่อ หัตถกรรม อาหาร ฯลฯ)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นก่อนเริ่มกระบวนการทำงาน

6. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5-6 คนโดยเฉลี่ย

7. ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อหาข้อสรุปในการเลือกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สนใจเพื่อจะทำการศึกษาโดยกระบวนการการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

คาบที่ 2

8. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเพื่อเลือกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการเสนอของสมาชิกภายในกลุ่มและเลือกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมติที่ตกลงร่วมกันภายในกลุ่มมากกลุ่มละ 1 อย่าง โดยแต่ละกลุ่มภายในห้องเรียนห้ามเลือกซ้ำกัน โดยเรื่องที่นักเรียนเลือก คือ ประเพณีผ້อต่อ, ประเพณีถือศีลกินผัก, การแต่งกายด้วยชุดบาป๋า ย่าหยา, สถาปัตยกรรมแบบชิโน-โปรตุกีส, ขนมหวานไอ้เอ๋ว

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ร่วมกันเลือกภายในกลุ่ม พร้อมอธิบายและบอกเหตุผลในการเลือกศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

10. ครูแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนคิดอย่างรอบคอบในการตัดสินใจเลือกศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมติที่ตกลงร่วมกันภายในกลุ่มก่อนลงมือปฏิบัติงานในขั้นตอนต่อไป

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. PowerPoint ตัวอย่างวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ใบงานกิจกรรมเลือกตามความสนใจ
3. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.4-6 เล่มที่1

การวัดผลและประเมินผล

กิจกรรม/พฤติกรรมที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน
1. เลือกเรื่องที่สนใจศึกษาได้	- การทำใบงาน	- ใบงาน
2. อธิบายเหตุผลในการเลือกเรื่องที่ศึกษาได้	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ชั้นเลือกตามความสนใจ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมได้ตามขั้นตอน ร่วมกันระดมความคิด และยกตัวอย่าง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของภูเก็ตได้ถูกต้อง รวมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลในการเลือก วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นภูเก็ตตามมติของกลุ่มที่เลือกศึกษาได้

2. ปัญหาและอุปสรรค

-

3. แนวทางแก้ไข / ข้อเสนอแนะ

-

นางสาวณิชาดา ภูชิตานุรักษ์
(ผู้สอน)

ไปงานเลือกตามความสนใจ

สมาชิกในกลุ่ม

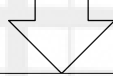
- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดเพื่อเลือกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนสนใจ

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เลือก

ความสำคัญและเหตุผลในการเลือก

Blank lined paper for writing, featuring a large, faint watermark of the University of the Pacific seal in the background.

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้เป็นการประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยครูเป็นผู้พิจารณาว่านักเรียนแต่ละกลุ่มมีการปฏิบัติตามหัวข้อประเมินที่กำหนดไว้อยู่ในระดับใด

หัวข้อการประเมิน	คะแนน		
	3	2	1
1. สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจในกิจกรรม			
2. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น			
3. สมาชิกภายในกลุ่มยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันตอบข้อซักถามได้			
5. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันอธิบายเหตุผลในการเลือกหัวข้อได้			
รวม			

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 3 มีพฤติกรรมในระดับ ดี

หมายถึง สมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ความสนใจ/แสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ร่วมกันตอบข้อซักถาม/ร่วมกันอธิบาย

ระดับ 2 มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

หมายถึง สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มให้ความสนใจ/แสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ร่วมกันตอบข้อซักถาม/ร่วมกันอธิบาย

ระดับ 1 มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

หมายถึง สมาชิกส่วนน้อยของกลุ่มให้ความสนใจ/แสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ร่วมกันตอบข้อซักถาม/ร่วมกันอธิบาย

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 15-13 = ดี

คะแนน 12-9 = พอใช้

คะแนน 8-5 = ควรปรับปรุง

กลุ่มที่.....เรื่อง.....

เกณฑ์การให้คะแนนไปงาน

คะแนน	เกณฑ์ในการให้คะแนน
5	บอกความสำคัญและอธิบายเหตุผลวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น มีการยกตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจอย่างชัดเจน
4	บอกความสำคัญและเหตุผลแต่ขาดการยกตัวอย่าง
3	บอกความสำคัญและเหตุผลแต่ขาดการอธิบาย
2	ขาดการกล่าวถึงความสำคัญและเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง
1	ไม่มีการกล่าวถึงความสำคัญและเหตุผลที่เลือกวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส32104

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ขั้นนำไปสู่การวางแผน)

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

สาระสำคัญ

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกเกิด เป็นวิถีชีวิตของชาวภูเก็ตที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและวัฒนธรรมทางด้านจิตใจ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เป็นสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตช่วยให้คนกินดีอยู่ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน ยารักษาโรค รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ วัฒนธรรมทางด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญญาเจริญ งอกงามเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น ศิลธรรม จรรยา มารยาท ค่านิยม ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งเหล่านี้ได้ผสมผสานจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่คู่สังคมภูเก็ตและสังคมไทยสืบไป

สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้

- มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งวัฒนธรรมด้านวัตถุและด้านจิตใจ และเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาและใช้ประโยชน์ได้
- สามารถศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อธิบายแหล่งข้อมูลให้นักเรียนสามารถไปค้นคว้าทั้งศูนย์การเรียนรู้และปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำความรู้ที่ได้มาผลิตชิ้นงานได้
- วางแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
- เข้าใจในแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านทักษะ

- มีทักษะในการทำโครงการ
- วางแผนการทำงานกลุ่มร่วมกัน และสามารถทำงานได้ตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้
- วางและจัดทำโครงการและการนำเสนอชิ้นงานได้อย่างเหมาะสม

ด้านเจตคติ

มีความรัก ความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จุดประสงค์

1. นักเรียนมีความเข้าใจแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษาโครงการวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. สามารถเขียนโครงการได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นนำไปสู่การวางแผน)

คาบที่ 1

1. ครูกำหนดกรอบภาระงานและการดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้วางแผน การศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และชี้แจงการวัดและประเมินผลเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมกันเพื่อวางแผนการดำเนินงาน เช่น มีกิจกรรมอะไรบ้าง มีงานกี่ชิ้น ใช้เวลาเท่าไร และทำอะไรก่อนหลัง
3. นักเรียนร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการทำงาน วางแผนการทำงาน กำหนด กติกา กฎเกณฑ์ในการทำงานให้ชัดเจน เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
4. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันศึกษาเอกสารและหลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้เลือกไว้เพื่อนำมาเขียนเค้าโครงการนโดยทำงาน ภายใตเป้าหมายที่สมาชิกในทีมได้ร่วมกันกำหนดขึ้น
5. ครูติดตามนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ไปศึกษาถึงแหล่งที่มา เพื่อตรวจสอบว่า นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านลึกซึ้ง
6. ครูให้คำแนะนำ ปรับปรุง ชี้แนะแนวทางการดำเนินงานและแนะนำแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นที่นักเรียนสามารถไปศึกษาได้

7. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันกำหนดขั้นตอนการทำงานโดยการวางแผนดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ชื่อโครงการ
- 2) ชื่อผู้ทำโครงการ
- 3) ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 4) ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 5) วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 6) วิธีการดำเนินงาน
- 7) แผนการปฏิบัติงาน
- 8) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำโครงการ

8. ครูให้คำแนะนำให้นักเรียนมอบหมายหน้าที่ในการทำงานให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการทำงานของทีม

9. ครูแนะนำให้นักเรียนสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อไว้ประสานงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มนอกเวลาเรียน

10. นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้ทำการค้นคว้าผ่านช่องทางสื่อสารที่นักเรียนได้สร้างไว้ เพื่อทำการแลกเปลี่ยนและคัดกรองข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่ได้ก่อนนำไปทำงานในขั้นตอนต่อไป

คาบที่ 2

11. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอเสนอการวางแผนดำเนินงานตามที่สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันวางแผน

12. ให้นักเรียนประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนดำเนินงาน เพื่อนำความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่มมาปรับปรุงเค้าโครงดำเนินงาน

13. นักเรียนร่วมกันปรับปรุงเค้าโครงดำเนินงานจนสมบูรณ์และผ่านความเห็นจากมติของกลุ่มแล้ว

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. ห้องสมุดประชาชน
3. ห้องอันดามัน หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
4. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

5. อินเทอร์เน็ต

การวัดผลและประเมินผล

กิจกรรม/พฤติกรรมที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน
1. ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
2. วางแผนและกำหนดขั้นตอนในการทำโครงงาน	- ตรวจสอบการดำเนินงานของนักเรียน	- นักเรียนอธิบายการวางแผนการทำงาน บอกขั้นตอนการทำงานได้ และแบ่งหน้าที่การทำงานที่ชัดเจน
3. การเขียนโครงงาน	- ตรวจสอบการเขียนโครงงาน	- นักเรียนเขียนโครงงานได้ครบทุกประเด็นที่ได้กำหนด และปรับปรุงตามคำแนะนำ

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนสามารถวางแผนดำเนินงาน กำหนดรอบภาระงาน และเป้าหมายในการทำงานของกลุ่มได้ ร่วมกันศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กลุ่มได้เลือกตามแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นได้ และร่วมกันกำหนดขั้นตอนในการวางแผนดำเนินงานของโครงงานได้

2. ปัญหาและอุปสรรค

นักเรียนยังขาดความรู้ในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการวางแผนดำเนินงานของโครงงาน

3. แนวทางแก้ไข / ข้อเสนอแนะ

ครูแนะนำแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่นักเรียนสนใจศึกษา เช่น หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นต้น

นางสาวณิชาดา ภูษิตานุรักษ์
(ผู้สอน)

การเขียนเค้าโครงดำเนินงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันเขียนเค้าโครงดำเนินงานตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. ชื่อโครงการ

.....

2. ชื่อผู้ทำโครงการ

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

3. ชื่อที่ปรึกษาโครงการ.....

4. ที่มาและความสำคัญของโครงการ

.....

.....

.....

.....

5. วัตถุประสงค์ของโครงการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. วิธีการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

7. แผนปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำโครงการ

.....

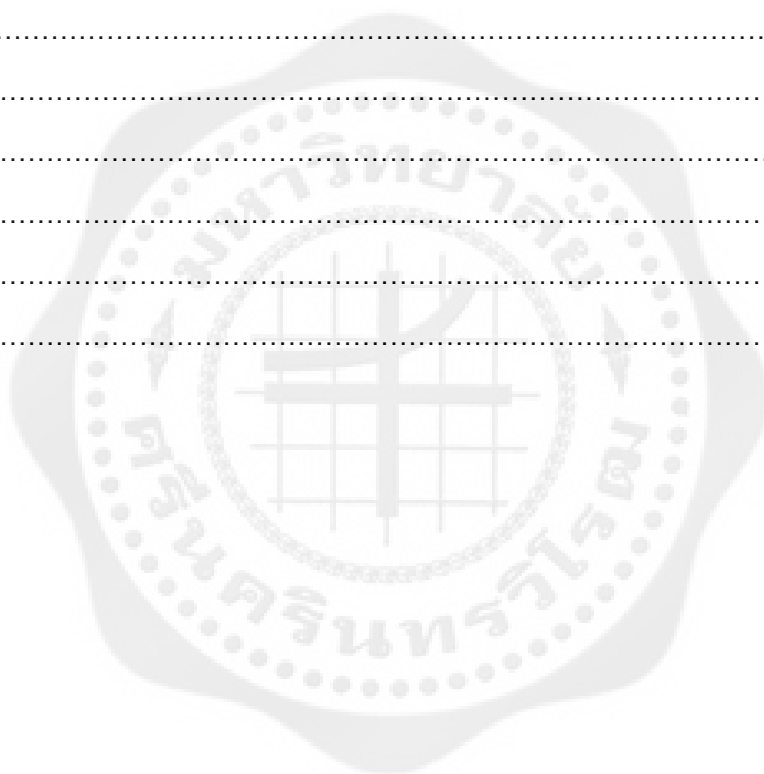
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้เป็นการประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน โดยครูเป็นผู้พิจารณาว่านักเรียนแต่ละกลุ่มมีการปฏิบัติตามหัวข้อประเมินที่กำหนดไว้อยู่ในระดับใด

กลุ่มที่.....เรื่อง.....

หัวข้อการประเมิน	คะแนน		
	3	2	1
1. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น			
2. สมาชิกภายในกลุ่มยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
3. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางการทำโครงการกำหนดขั้นตอนการวางแผนโครงการ			
4. สมาชิกภายในกลุ่มสามารถตอบข้อซักถามในการนำเสนอเค้าโครงดำเนินงานได้			
รวม			

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 3 มีพฤติกรรมในระดับ ดี

หมายถึง สมาชิกทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำโครงการ/ตอบข้อซักถามได้

ระดับ 2 มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

หมายถึง สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มแสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำโครงการ/ตอบข้อซักถามได้

ระดับ 1 มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

หมายถึง สมาชิกส่วนน้อยของกลุ่มแสดงความคิดเห็น/ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำโครงการ/ตอบข้อซักถามได้

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 15-13 = ดี

คะแนน 12-9 = พอใช้

คะแนน 8-5 = ควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส32104

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ชั้นมุ่งเน้นดำเนินการ)

เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม
ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา
ไทยและวัฒนธรรมไทย

สาระสำคัญ

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกเกิด เป็นวิถีชีวิตของชาวภูเก็ตที่เกิดขึ้นจากการ
ผสมผสานวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและวัฒนธรรม
ทางด้านจิตใจ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เป็นสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตช่วยให้คนกินดีอยู่
ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน ยารักษาโรค รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ วัฒนธรรม
ทางด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญญาเจริญ งอกงามเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น
ศีลธรรม จรรยา มารยาท ค่านิยม ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี
สิ่งเหล่านี้ได้ผสมผสานจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่คู่สังคม
ภูเก็ตและสังคมไทยสืบไป

สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้

- มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งวัฒนธรรมด้านวัตถุและด้าน
จิตใจ และเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาและใช้ประโยชน์ได้
- สามารถศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อธิบายแหล่งข้อมูลให้นักเรียนสามารถ
ไปค้นคว้าทั้งศูนย์การเรียนรู้และปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำความรู้ที่ได้มาผลิตชิ้นงานได้
- วางแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
- เข้าใจในแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านทักษะ

- มีทักษะในการทำโครงการ
- วางแผนการทำงานกลุ่มร่วมกัน และสามารถทำงานได้ตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้
- วางและจัดทำโครงการและการนำเสนอชิ้นงานได้อย่างเหมาะสม

ด้านเจตคติ

มีความรัก ความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จุดประสงค์

1. นักเรียนเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. นักเรียนเข้าใจแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. นักเรียนเข้าใจการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. นักเรียนสามารถดำเนินงานโครงการวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตามที่วางแผนไว้

ได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
6. สามารถผลิตชิ้นงานจากองค์ความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นมุ่งมั่นดำเนินการ)

คาบที่ 1

1. นักเรียนศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอีกครั้งก่อนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
2. ครูอำนวยความสะดวกต่างๆให้แก่ผู้เรียน เช่น ทำหนังสือขออนุญาตเข้าไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้แก่นักเรียน
3. ครูแนะนำนักเรียนถึงการปฏิบัติตัวในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ การจดบันทึก และการบันทึกข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ และเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้
4. ครูให้การเสริมแรงและให้กำลังใจนักเรียนในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้

คาบที่ 2-3

5. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันดำเนินกิจกรรม ลงชุมชนและแหล่งเรียนรู้เพื่อศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้เลือกไว้และนำการวางแผนการทำงานตามขั้นนำไปสู่การวางแผนมาปฏิบัติ

6. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามความถนัดของนักเรียนแต่ละคน เช่น หน้าที่สัมภาษณ์ หน้าที่จัดบันทึก หน้าที่บันทึกภาพ เป็นต้น พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน เพื่อนร่วมทีมที่ดีเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

7. ในระหว่างที่นักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรม นักเรียนสามารถติดต่อครูที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างไปศึกษาแหล่งเรียนรู้

คาบที่ 4

8. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้มาสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อผลิตชิ้นงาน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่นักเรียนเลือกศึกษา

การวัดผลและประเมินผล

กิจกรรม/พฤติกรรมที่ต้องการ ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือและเกณฑ์การ ประเมิน
- ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	- ตรวจสอบแบบบันทึกการลง แหล่งเรียนรู้	- แบบบันทึกการศึกษาแหล่ง เรียนรู้

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนสามารถไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ได้ และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อผลิตชิ้นงานและเขียนรายงานต่อไปได้

2. ปัญหาและอุปสรรค

ในการลงแหล่งเรียนรู้และลงชุมชน ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนพบเจอคือ บางสถานที่ที่เข้าไปศึกษาเป็นสถานที่ของเอกชน เช่น สถาปัตยกรรมแบบชิโน – โปรตุเกส บางหลังยังเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นสถานที่ประกอบการร้านค้า จึงไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปศึกษา

3. แนวทางแก้ไข / ข้อเสนอแนะ

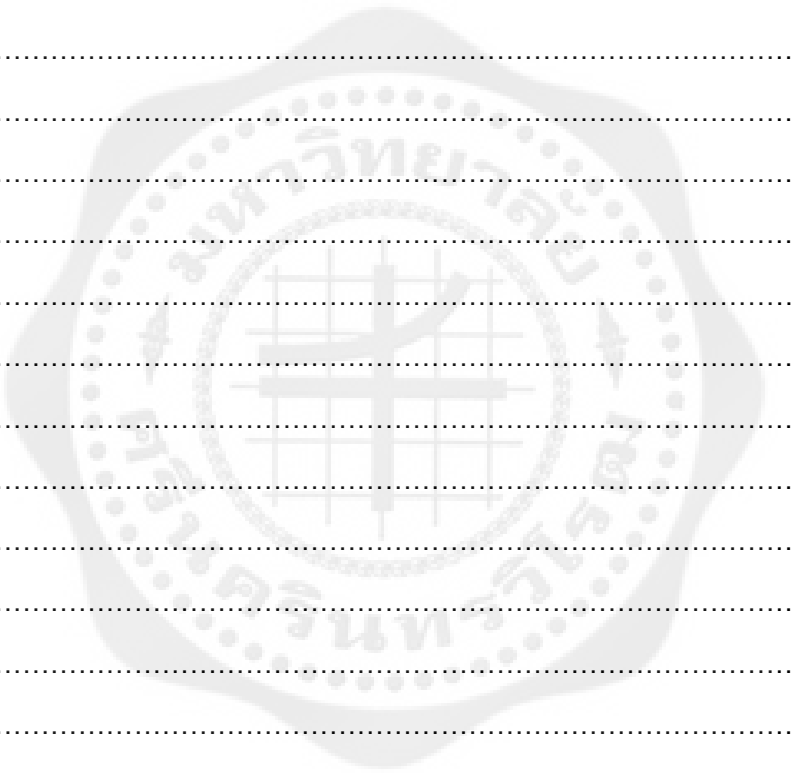
ครูทำหนังสือขออนุญาตให้นักเรียน และชี้แจงจุดประสงค์ของการที่นักเรียนได้ลงไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในครั้งนี้

นางสาวณิชาดา ภูชิตานุรักษ์
(ผู้สอน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการเขียนรายงานโครงการต่อไป

แหล่งเรียนรู้ที่ไปศึกษา.....

สิ่งที่ได้รับจากการศึกษา

เกณฑ์การให้คะแนนแบบบันทึกการศึกษาแหล่งเรียนรู้

คะแนน	เกณฑ์ในการให้คะแนน
5	มีการจับประเด็นสำคัญ สามารถนำข้อมูลไปใช้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์มาก
4	มีการจับประเด็นสำคัญ สามารถนำข้อมูลไปใช้อย่างเหมาะสม
3	มีการจับประเด็นสำคัญ สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้บ้าง
2	มีการจับประเด็นสำคัญได้น้อย สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้บ้าง
1	ขาดการจับประเด็นสำคัญ นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส32104

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ขั้นเขียนรายงาน นำเสนอ และอภิปรายผล)

เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม
ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา
ไทยและวัฒนธรรมไทย

สาระสำคัญ

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกเกิด เป็นวิถีชีวิตของชาวภูเก็ตที่เกิดขึ้นจากการ
ผสมผสานวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและวัฒนธรรม
ทางด้านจิตใจ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เป็นสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตช่วยให้คนกินดีอยู่
ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือน ยารักษาโรค รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ วัฒนธรรม
ทางด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจและปัญญาเจริญ งอกงามเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เช่น
ศีลธรรม จรรยา มารยาท ค่านิยม ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี
สิ่งเหล่านี้ได้ผสมผสานจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่คู่สังคม
ภูเก็ตและสังคมไทยสืบไป

สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้

- มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งวัฒนธรรมด้านวัตถุและด้าน
จิตใจ และเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาและใช้ประโยชน์ได้
- สามารถศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อธิบายแหล่งข้อมูลที่นักเรียนสามารถ
ไปค้นคว้าทั้งศูนย์การเรียนรู้และปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำความรู้ที่ได้มาผลิตชิ้นงานได้
- วางแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
- เข้าใจในแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านทักษะ

- มีทักษะในการทำโครงการ
- วางแผนการทำงานกลุ่มร่วมกัน และสามารถทำงานได้ตามแผนการทำงานที่ได้วางไว้
- วางและจัดทำโครงการและการนำเสนอชิ้นงานได้อย่างเหมาะสม

ด้านเจตคติ

มีความรัก ความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถเขียนสรุปรายงานการศึกษาโครงการวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
2. นักเรียนสามารถนำเสนอชิ้นงานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้จากการไปศึกษาค้นคว้าได้
3. นักเรียนสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. รักความเป็นไทย
4. สำนึกในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

กิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นเขียนรายงาน นำเสนอ และอภิปราย)

คาบที่ 1

1. ครูติดตามการรวบรวมข้อมูลจากการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน และแนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้นำข้อมูลมาประกอบการเขียนรายงานร่วมกับข้อมูลที่นักเรียนได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อการเขียนรายงานสมบูรณ์ขึ้น ให้นักเรียนวางแผนการเรียบเรียงข้อมูลเพื่อเขียนรายงานและรูปแบบการนำเสนอสาระความรู้ที่ได้จากการไปแหล่ง

เรียนรู้และให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และแนะนำการเขียนรายงานนำเสนอและอภิปราย ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อดังนี้

- 1) ชื่อโครงการ
- 2) ชื่อผู้ทำโครงการ
- 3) ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 4) ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 5) วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 6) วิธีการดำเนินงาน (ใส่ภาพประกอบ)
- 7) สรุปผลการดำเนินงาน
- 8) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำโครงการ

คาบที่ 2

2. ให้นักเรียนเตรียมการนำเสนอและร่วมกันคิดรูปแบบในการนำเสนอโครงการและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเรียบเรียงข้อมูลและเขียนรายงาน เพื่อหาจุดด้อยของงาน และร่วมกันระดมความคิดเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขงานให้สมบูรณ์ก่อนนำเสนอ

3. ในระหว่างที่นักเรียนร่วมกันเขียนรายงานและนำเสนอ นักเรียนสามารถเข้าพบครูที่ปรึกษานอกคาบเรียนเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง หรือหาแนวทางในการแก้ปัญหา

คาบที่ 3

4. นักเรียนนำเสนอโครงการประกอบด้วยรูปเล่มการสรุปโครงการ สื่อที่สร้างขึ้นตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน และนิทรรศการวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่นักเรียนได้ร่วมกันศึกษา

5. ครูและเพื่อนนักเรียนร่วมกันชมนิทรรศการและการนำเสนอ พร้อมซักถามข้อสงสัย เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินโครงการของนักเรียน

คาบ 4

6. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของการศึกษาและการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ที่ต้องช่วยกันรักษาและสืบทอดต่อไป ในฐานะที่นักเรียนเป็นบริบทหนึ่งของท้องถิ่น ที่ต้องมีหน้าที่ในการอนุรักษ์เพื่อให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาอยู่กับท้องถิ่นและสังคมไทยสืบไป

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปภาพรวมของการทำโครงการ โดยต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมเพื่อให้นักเรียนไปถึงเป้าหมายของการทำงานที่ตั้งไว้ และผลประโยชน์ที่ได้รับคือผลสำเร็จของงาน ความพึงพอใจในผลงาน และความภาคภูมิใจที่งานสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งทั้งหมดได้มาจากการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

8. นักเรียนทำแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีมหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ในห้องถื่น
2. ห้องสมุดโรงเรียน
3. ห้องสมุดประชาชน
4. ห้องอ่านตำน หอสมุดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
5. อินเทอร์เน็ต

การวัดผลและประเมินผล

กิจกรรม/พฤติกรรมที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน
1. เขียนสรุปรายงานการศึกษาโครงงาน 2. นำเสนอโครงงานที่ได้จากการไปศึกษาค้นคว้า 3. การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาได้	- เขียนรายงานสรุปโครงงาน/การนำเสนอโครงงาน/ชิ้นงาน - การมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญา	- แบบประเมินกิจกรรมโครงงานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น - แบบประเมินการอภิปราย

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนนำเสนอโครงงานได้ครบทุกองค์ประกอบ ทั้งรูปแบบโครงงาน ชิ้นงาน และนิทรรศการ และสามารถอภิปรายแนวทางในการมีส่วนร่วมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

2. ปัญหาและอุปสรรค

-

3. แนวทางแก้ไข / ข้อเสนอแนะ

-

นางสาวณิชาดา ภูชิตานุรักษ์
(ผู้สอน)

แบบสรุปกิจกรรมโครงการ

1. ชื่อเรื่อง.....
2. ชื่อผู้ทำโครงการ
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....
 - 4.....
 - 5.....
3. ชื่อที่ปรึกษาโครงการ.....
4. ที่มาและความสำคัญของโครงการ

.....

.....

.....
5. วัตถุประสงค์ขอโครงการ

.....

.....

.....
6. วิธีการดำเนินงาน (ใส่ภาพประกอบ)

.....

.....

.....
7. สรุปผลการดำเนินงาน

.....

.....

.....
8. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำโครงการ

.....

.....

.....

แบบประเมินกิจกรรมโครงการวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้เป็นการประเมินโครงการของนักเรียน โดยครูเป็นผู้พิจารณาว่า

นักเรียนแต่ละกลุ่มมีการปฏิบัติตามหัวข้อประเมินที่กำหนดไว้อยู่ในระดับใด

โครงการเรื่อง.....

หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน			
	4	3	2	1
ด้านรูปเล่มโครงการ				
เล่มโครงการสมบูรณ์ตามขั้นตอนที่กำหนด				
ด้านการนำเสนอ				
ผู้รายงานอธิบายเนื้อหาได้ถูกต้อง				
ผู้รายงานตอบข้อซักถามได้โดยไม่มีการติดขัด				
ผู้รายงานอธิบายขั้นตอนในการทำงานได้อย่างชัดเจน				
ผู้รายงาน นำเสนอโดยกระตือรือร้น น่าสนใจ				
ด้านชิ้นงาน				
ชิ้นงานมีความคิดสร้างสรรค์สูงใจแก่ผู้ศึกษา				
ด้านการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์				
ชิ้นงานสามารถนำไปใช้ต่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและเผยแพร่ให้ผู้สนใจศึกษาได้				
สามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำโครงการไปปรับใช้การเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในโอกาสต่อไปได้				
ด้านอื่น ๆ				
9. ข้อสรุปของโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้				
10. ได้รับความร่วมมือในการทำงานจากสมาชิกในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ				
รวม				
รวม				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนเฉลี่ย 35 – 40 คะแนนอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 39 – 35 คะแนน อยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 34 – 30 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 30 คะแนนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

แบบประเมินการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้เป็นการประเมินการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน โดยครูเป็นผู้พิจารณาว่านักเรียนแต่ละกลุ่มมีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตรงตามรายการประเมินอยู่ในระดับใด

กลุ่ม	รายการประเมิน					รวม 15 คะแนน	สรุปผลการประเมิน	
	อภิปรายได้ตรงประเด็น	ตอบโต้ข้อซักถามได้อย่างมีเหตุผล	การอภิปรายแสดงถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา	มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	คะแนน ที่ได้	ผ่าน	ไม่ผ่าน
กลุ่ม 1								
กลุ่ม 2								
กลุ่ม 3								
กลุ่ม 4								
กลุ่ม 5								
กลุ่ม 6								

เกณฑ์การให้คะแนน 3 = ดี

2 = พอใช้

1 = ต้องปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน : นักเรียนได้คะแนน 12 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบสอบถามความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการทำงานร่วมกัน ขอให้นักเรียนพิจารณาตอบแบบสอบถามจากประสบการณ์ที่เคยทำงานร่วมกัน หรือคาดคะเนว่าหากเกิดสถานการณ์ตามข้อคำถามดังกล่าว นักเรียนจะมีความคิดเห็น ความรู้สึก หรือการกระทำ อย่างไร

ให้นักเรียนอ่านข้อความและพิจารณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดเพียงหนึ่งข้อเท่านั้น

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของ กลุ่ม					
2.	นักเรียนเข้าใจเป้าหมายการทำงานของ กลุ่ม					
3.	ก่อนปฏิบัติงานนักเรียนช่วยกันวางแผนการทำงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย					
4.	นักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่ม					
5.	นักเรียนร่วมกันกำหนดขอบข่ายหน้าที่ในการทำงานของ กลุ่ม					
6.	มีการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มอย่างชัดเจน					
7.	นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย					
8.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงในการทำงาน					
9.	นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม					
10.	นักเรียนกำหนดช่องทางการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล					
11.	นักเรียนสามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว					
12.	นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเสมอ					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
13.	นักเรียนยอมรับคำแนะนำและความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม					
14.	การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่มช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน					
15.	นักเรียนสามารถทำงานได้ แม้ขาดการประสานงานกันภายในกลุ่ม					
16.	นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์งานที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม					
17.	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมอย่างเต็มที่					
18.	นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย					
19.	นักเรียนพร้อมสนับสนุนเพื่อนร่วมทีมในการทำงาน					
20.	นักเรียนให้กำลังใจกันและกันเสมอ เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค					
21.	มีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามความถนัดของนักเรียน					
22.	นักเรียนยอมรับมติของสมาชิกในกลุ่มแม้จะมีความเห็นที่ขัดแย้งกับมติ					
23.	นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานของกลุ่ม					
24.	นักเรียนร่วมกันตัดสินใจในการทำงานของกลุ่ม					
25.	นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา					
26.	ข้อตกลงของกลุ่มที่มากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาในการทำงานของนักเรียน					
27.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำร่วมกับกลุ่ม					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
28.	ความสำเร็จของงานเกิดจากการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม					
29.	ความสำเร็จของงานคือผลประโยชน์ของนักเรียนทุกคน					
30.	นักเรียนมีความพึงพอใจในผลงานของกลุ่ม					
31.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่ม					

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
2. การประเมินความสอดคล้องของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม
3. ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

ตาราง 12 ผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

แผน	องค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
		1	2	3	4	5		
1	1) สาระสำคัญ	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	2) สาระการเรียนรู้	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	3) จุดประสงค์	4	4	3	4	4	3.8	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	4	5	4	3	5	4.2	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4	5	3	4	5	4.2	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	4	4	3	3	4	3.6	ดี
2	1) สาระสำคัญ	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	2) สาระการเรียนรู้	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	3) จุดประสงค์	4	4	4	4	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	4	5	3	4	5	4.2	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4	5	4	4	5	4.4	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	4	4	4	4	5	4.2	ดี
3	1) สาระสำคัญ	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	2) สาระการเรียนรู้	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	3) จุดประสงค์	4	4	4	4	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	4	5	3	4	5	4.2	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4	5	3	4	5	4.2	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	4	4	4	4	5	4.2	ดี
4	1) สาระสำคัญ	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	2) สาระการเรียนรู้	5	5	4	4	4	4.4	ดี
	3) จุดประสงค์	4	4	4	4	5	4.2	ดี
	4) กิจกรรมการเรียนรู้	4	5	3	4	5	4.2	ดี
	5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4	5	3	4	5	4.2	ดี
	6) การวัดและการประเมินผล	4	4	4	4	5	4.2	ดี

ตาราง 13 แสดงผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

ทักษะการทำงานเป็นทีม	ข้อ	ประเด็นคำถาม	1	2	3	4	5	IOC	แปลผล
ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	1.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2.	นักเรียนเข้าใจเป้าหมายการทำงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3.	ก่อนปฏิบัติงานนักเรียนช่วยกันวางแผนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4.	นักเรียนและสมาชิกไม่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	5.	มีการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	6.	นักเรียนร่วมกันกำหนดขอบข่ายหน้าที่ในการทำงานของกลุ่ม	+1	-1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	7.	นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	8.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	9.	นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	10.	นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้	+1	-1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ทักษะการทำงาน เป็นทีม	ข้อ	ประเด็นคำถาม	1	2	3	4	5	IOC	แปล ผล
ด้านการ ติดต่อสื่อสาร	1.	นักเรียนกำหนดช่องทางการ สื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	2.	นักเรียนสามารถสื่อสารกับ สมาชิกในกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	3.	นักเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับ สมาชิกในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4.		+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	5.	นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกันเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	6.	นักเรียนยอมรับคำแนะนำและ ความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7.	การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่ม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการ ทำงานร่วมกัน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	8.	นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงาน ตามความถนัดของนักเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	9.	การสนับสนุนการทำงานของ เพื่อนในกลุ่มไม่มีความจำเป็น สำหรับนักเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	10.	นักเรียนสามารถทำงานได้ แม้ ขาดการประสานงานกันภายใน กลุ่ม	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ทักษะการทำงานเป็นทีม	ข้อ	ประเด็นคำถาม	1	2	3	4	5	IOC	แปลผล
ด้านการร่วมมือกัน	1.	นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์งานที่แต่ละคนได้รับมอบหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม	0	-1	+1	+1	+1	0.4	ปรับปรุง
	2.	นักเรียนปรับปรุงงานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น	0	-1	+1	+1	+1	0.4	ปรับปรุง
	3.	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมอย่างเต็มที่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4.	สมาชิกในทีมให้ความร่วมมือในการทำงานเมื่อนักเรียนร้องขอ	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	5.	นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	6.	นักเรียนพร้อมสนับสนุนเพื่อนร่วมทีมในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7.	นักเรียนให้กำลังใจกันและกันเสมอ เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	8.	มีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามความถนัดของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	9.	การสนับสนุนการทำงานของเพื่อนในกลุ่มไม่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	10.	นักเรียนไม่สนใจปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ทักษะการทำงานเป็นทีม	ข้อ	ประเด็นคำถาม	1	2	3	4	5	IOC	แปลผล
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	1.	นักเรียนยอมรับมติของสมาชิกในกลุ่มแม้จะมีความเห็นที่ขัดแย้งกับมติ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2.	นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานของกลุ่ม	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	3.	นักเรียนร่วมกันตัดสินใจในการทำงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4.	นักเรียนยอมรับเงื่อนไขและข้อตกลงที่ผ่านมติของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	5.	ความคิดเห็นของกลุ่มไม่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของนักเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	6.	นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7.	การลงมติเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มเป็นเรื่องยุ่งยาก	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	8.	ความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	9.	ข้อตกลงของกลุ่มที่มากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาในการทำงานของนักเรียน	0	-1	+1	+1	+1	0.4	ปรับปรุง
	10.	มติและข้อตกลงของกลุ่มไม่จำเป็นที่ทุกคนต้องยอมรับ	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ทักษะการทำงาน เป็นทีม	ข้อ	ประเด็นคำถาม	1	2	3	4	5	IOC	แปล ผล
ด้านการมี ผลประโยชน์ ร่วมกัน	1.	การทำงานร่วมกันทำให้ได้ผล งานที่ดีกว่าการทำงานคนเดียว	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจใน ผลงานที่ได้ทำร่วมกับกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3.	ความสำเร็จของงานเกิดจากการ ช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4.	ความสำเร็จของงานคือ ผลประโยชน์ของนักเรียนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	5.	นักเรียนมีความพึงพอใจใน ผลงานที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	6.	นักเรียนมีความพึงพอใจใน ผลงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจใน ผลงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	8.	ความสำเร็จของงานไม่ จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากการ ช่วยเหลือของสมาชิก	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	9.	ผลงานของของกลุ่มคือความ ภาคภูมิใจของนักเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
	10.	ผลสำเร็จของงานคือผลตอบแทน ของการทำงานร่วมกันของ นักเรียน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

ข้อ	ประเด็นคำถาม	r	การพิจารณา
1.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานของ กลุ่ม	0.33	คัดเลือกไว้
2.	นักเรียนเข้าใจเป้าหมายการทำงานของ กลุ่ม	0.28	คัดเลือกไว้
3.	ก่อนปฏิบัติงานนักเรียนช่วยกันวางแผนการทำงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย	0.50	คัดเลือกไว้
4.	นักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่ม	0.67	คัดเลือกไว้
5.	นักเรียนร่วมกันกำหนดขอบข่ายหน้าที่ในการทำงานของ กลุ่ม	0.44	คัดเลือกไว้
6.	มีการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานให้สมาชิกทุกคนใน กลุ่มอย่างชัดเจน	0.44	คัดเลือกไว้
7.	นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	0.56	คัดเลือกไว้
8.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงในการทำงาน	0.39	คัดเลือกไว้
9.	นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม	0.67	คัดเลือกไว้
10.	นักเรียนกำหนดช่องทางการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล	0.89	คัดเลือกไว้
11.	นักเรียนสามารถสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว	0.28	คัดเลือกไว้
12.	นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเสมอ	0.94	คัดเลือกไว้
13.	นักเรียนยอมรับคำแนะนำและความคิดเห็นของเพื่อนใน กลุ่ม	0.28	คัดเลือกไว้
14.	การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่มช่วย เสริมสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน	0.11	ตัดทิ้ง
15.	นักเรียนสามารถทำงานได้ แม้ขาดการประสานงานกัน ภายในกลุ่ม	0.44	คัดเลือกไว้
16.	นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์งานที่แต่ละคนได้รับ มอบหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม	0.78	คัดเลือกไว้
17.	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมอย่างเต็มที่	0.78	คัดเลือกไว้
18.	นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาในการทำงานเพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย	0.50	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	r	การพิจารณา
20.	นักเรียนให้กำลังใจกันและกันเสมอ เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค	0.39	คัดเลือกไว้
21.	มีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามความถนัดของนักเรียน	0.33	คัดเลือกไว้
22.	นักเรียนยอมรับมติของสมาชิกในกลุ่มแม้จะมีความเห็นที่ขัดแย้งกับมติ	0.50	คัดเลือกไว้
23.	นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานของกลุ่ม	0.39	คัดเลือกไว้
24.	นักเรียนร่วมกันตัดสินใจในการทำงานของกลุ่ม	0.50	คัดเลือกไว้
25.	นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา	0.56	คัดเลือกไว้
26.	ข้อตกลงของกลุ่มที่มากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาในการทำงานของนักเรียน	0.33	คัดเลือกไว้
27.	การทำงานร่วมกันทำให้ได้ผลงานดีกว่าการทำงานคนเดียว	0.06	ตัดทิ้ง
28.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำร่วมกับกลุ่ม	0.61	คัดเลือกไว้
29.	ความสำเร็จของงานเกิดจากการช่วยเหลือกันของสมาชิกในกลุ่ม	0.22	คัดเลือกไว้
30.	ความสำเร็จของงานคือผลประโยชน์ของนักเรียนทุกคน	0.11	ตัดทิ้ง
31.	นักเรียนมีความพึงพอใจในผลงานของกลุ่ม	0.44	คัดเลือกไว้
32.	นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่ม	0.22	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม

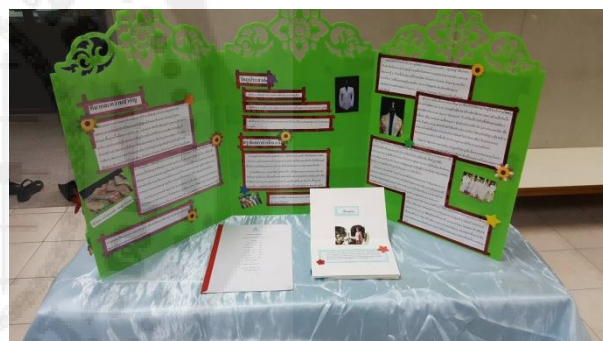
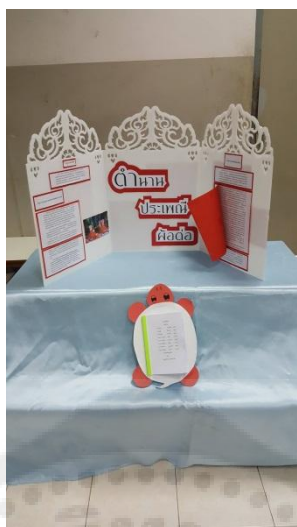
รายด้าน	ค่าความเชื่อมั่น (Coefficient- α)	หมายเหตุ
ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	.875	ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์
ด้านการติดต่อสื่อสาร	.733	ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์
ด้านการร่วมมือกัน	.854	ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	.607	ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์
ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน	.726	ค่าความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์
ค่าความเชื่อมั่น (Coefficient- α) รวมทั้งฉบับ เท่ากับ .937		

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรม

ตัวอย่างภาพกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวณิชาดา ภูชิตานุรักษ์
วันเดือนปีเกิด	5 เมษายน 2530
สถานที่เกิด	อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3/1 หมู่ 2 ต.คึกคัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา 82190
ตำแหน่งการทำงานในปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนภูเก็ติวิทยาลัย 73/3 ถ.เทพกระษัตรี ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนานุกูล” อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2552	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา (กศ.บ. 5 ปี) คณะสังคมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและ การจัดการเรียนรู้ (สังคมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ